

Črjanske cajtnge

Informativno krajevno glasilo Občine Črna na Koroškem
april 2026, št. 90

03/ Nagovor županje:
Mladi v Črni - med
izzivi in priložnostmi

12/ Izgradnja naprav za proizvodnjo
električne energije iz sončne
energije na javnih stavbah

20/ Mladi v Črni: Sašo
Potočnik, Nuša Kunc,
Janja Kordež

38/ Fauš Dur
- 20 let

05/ Črna najuspešnejša
podeželska skupnost
Slovenije 2026

16/ Gradovi Kralja Matjaža 2026

31/ Prvomajski razmislek:
Hoditi, teči, kolesariti ...

45/ Črjanski
(narečni)
koledar 2026

- 03/** **NAGOVOR ŽUPANJE**
MLADI V ČRNI NA KOROŠKEM – MED IZZIVI
IN PRILOŽNOSTMI
- 04/** **OBČINSKA OBVESTILA**
UNESCO GLOBAL GEOPARK KARAVANKE IN
PRESEDNICA RS
- 04/** VABILO IN OBVESTILO
- 05/** ČRNA NA KOROŠKEM – NAJUSPEŠNEJŠA
PODEŽELSKA SKUPNOST SLOVENIJE 2026
- 06/** TERRAE POTRJEN: FAKULTETA ZA
ELEKTROTEHNIKO UNIVERZE V LJUBLJANI
IN ČRNA NA KOROŠKEM V EVROPSKEM
PROJEKTU ZA RAZVOJ PODEŽELJA
- 07/** KOMUNALNA DELA
- 12/** IZGRADNJA NAPRAV ZA PROIZVODNJO EE
IZ SE NA JAVNIH STAVBAH V 11 OBČINAH IN
JAVNIH ZAVODIH V KONZORCIJU II. OBČINE
RAVNE NA KOROŠKEM
- 13/** **UTRINKI**
- 14/** **KS ŽERJAV**
KAKOR SE NARAVA LETO ZA LETOM DRAMI
V POMLAD, TAKO LEPI SPOMINI NENEHNO
RAZŽARIJO OGENJ VESELJA IN ŽIVLJENJSKE
MOČI V ČLOVEŠKEM SRCU
- 15/** **OBČINSKA OBVESTILA**
TURISTIČNI UTRIP ČRNE V LETU 2026
- 16/** **FOTOREPORTAŽA**
GRADOVI KRALJA MATJAŽA
- 18/** **DOGODKI**
DVODNEVNI TABOR KRALJ MATJAŽ POD
GORO PECO
- 19/** ODLIČEN NASTOP KUD-A ŠOLTA IZ
DALMACIJE
- 19/** KUD ŠOLTA PO 5.PUT SUDJELOVAO JE NA
GRADOVIMA KRALJA MATJAŽA
- 20/** **MLADI V ČRNI**
SAŠO POTOČNIK - RECITATOR IN IGRALEC
- 21/** S SPRETNIMI PRSTI USTVARJA FRIZURE
IN MAKE-UP ZNANIM SLOVENSKIM
GLASBENIKOM
- 24/** UŽIVA V IZDELOVANJU NAKITA IN PRODAJI
OBLAČIL
- 24/** **DOGODKI**
EUROPE DIRECT, KOROŠKA OSTAJA V NAŠI REGIJI
- 24/** GREGORJEVO
- 25/** **FOTOREPORTAŽA**
DAN ŽENA V ČRNI IN ŽERJAVU
- 28/** **ŠPORT**
NOGOMETNI TURNIR ZA MLAJŠE SELEKCIJE
- 27/** SK ČRNA - SMUČANJE JE STRAST
- 30/** BILTEN OB 20 - LETNICI OBUDITVE
KEGLJANJA V ČRNI
- 31/** **PRVOMAJSKI RAZMISLEK**
HODITI, TEČI, KOLESARITI ...
- 36/** **FOTOREPORTAŽA**
PUST 2026
- 38/** **OBLETNICA**
FAUŠ DUR – 20 LET
- 40/** **DA NE POZABIMO**
PRI ANSAMBLU KVIK JE IGRAL NA TROBENTO
- 42/** **KAKO JE BILO VČASIH NA ŠIHU**
Z ZNANJEM METALURGIJE JE PRIPOMOGELO K
VEČJI UČINKOVITOSTI POSTOPKOV IN K MANJŠI
ONESNAŽENOSTI
- 43/** **DA NE POZABIMO**
90-LETNIKI
- 44/** **BILO JE NEKOČ V ČRNI**
- 45/** **ŠILCE LITERATURE**
ČRJANSKI KOLEDAR 2026
- 46/** SMETIŠČE
- 47/** **DOGODKI**
ČISTILNA AKCIJA IN DAN ZA SPREMEMBE
- 48/** **POPOTOVANJE**
POTEPANJE PO ŠKOTSKI Z AVTODOMOM
- 53/** OB NAPADU NA IRAN SO OBTIČALI V DOHI
- 54/** **ZDRAVJE**
V ČRNI SE SVITA
- 56/** SKUPAJ ODKRIVAJMO SLADKORNO
- 57/** **IZ LENČKINE CULE**
O ŽIVLJENJU
- 58/** **PISMA BRALCEV**
ZAHVALA ŽUPANJI IN OBČINI ČRNA
- 58/** **NASVETI**
KAKO RAVNATI, ČE OPAZITE MEDVEDA
- 59/** **PETROV KOT(L)IČEK**
KROMPIRJEVE JEDI
- 60/** **KRIŽANKA**

MLADI V ČRNI NA KOROŠKEM – MED IZZIVI IN PRILOŽNOSTMI

Vnaši Črni, majhni, a srčni skupnosti, z vseh strani obdani s planinami in gorami, mladi niso le prihodnost – so naš vsakdan, naša energija in naš razlog za razvoj. Živeti in ustvarjati v kraju, ki šteje le nekaj tisoč prebivalcev, je poseben izziv, hkrati pa vseeno ponuja izjemne priložnosti, ki jih v večjih mestih ni.

Kot skupnost se zavedamo, da moramo mladim omogočiti pogoje, v katerih bodo lahko razvijali svoje talente, si ustvarili dom in videli svojo prihodnost prav tukaj. Zato smo ponosni, da nam že vse od začetka podeljevanja naziva »Mladim prijazna občina« ta naziv pripada, kar pomeni, da področje mladine obravnavamo celostno – od izobraževanja in zaposlovanja do bivanjskih možnosti in aktivnega vključevanja mladih v lokalno okolje.

Zdi se, da se je trend odseljavanja mladih upočasnil, kar nas razveseljuje. Občina poskuša s svojimi ukrepi k temu pripomoči, zato smo v letošnjem letu povečali enkratno denarno pomoč za drugega, tretjega in vsakega naslednjega otroka. Še vedno ponujamo komunalno opremljene parcele po zelo ugodni ceni, v Rudarjevem zasebni investitor gradi blok, kjer bodo na voljo neprofitna stanovanja in bodo mladi na razpisu dobili dodatne točke, na voljo za nakup pa so še stanovanja pri »Rajtarju«.

Na področju izobraževanja nagrajujemo zlate maturante, zaključene magisterije in doktorate, subvencioniramo tudi prevoze za dijake in študente. Mladim omogočamo vključevanje v programe javnih del, usposabljanje na delovnem mestu, obvezno prakso in delo preko študentske napotnice, nudimo pa tudi redno zaposlitev strokovnega kadra.

Ker mladi potrebujejo prostor za druženje, kulturo in ustvarjalnost, smo jim pred časom uredili prostore nad Kulturnim domom, po preselitvi Medgeneracijskega centra pa bodo ti prostori njihovi, saj so mladi sposobni ustvarjalci, prostovoljci in nosilci družbenega življenja, če le najdejo čas in interes za vse to.

Kljub izzivom pa ima Črna nekaj, kar ni mogoče kupiti – pristnost. Naše okolje je obdano z neokrnjeno naravo, dolinami, gozdovi in gorami, kar ne samo mladim, pač pa vsem nam ponuja neomejene možnosti za gibanje, šport in sprostitve. Stik z naravo je naš vsakdan. Poleg tega smo skupnost, kjer se ljudje poznamo. To pomeni večjo varnost, več solidarnosti in več medsebojne pomoči. Mladi so tukaj pomemben del skupnosti, ki jih podpirajo in spodbujajo v vseh naših društvih, saj si le-ta v svojih vrstah želijo čim več podmladka.

Črna je tudi kraj tradicije in ponosa. Tukaj smo že več stoletij, saj prva pisna omemba Črne sega v leto 1137, zaznamovani smo z rudarstvom in fužinarstvom, kar nas je skozi stoletja utrdilo, naredilo pokončne in močne ter vztrajne v zavedanju, da se moramo vedno najprej opreti na lastne sile, če želimo doseči premike. Znana je tudi kot vas olimpijcev, zelo smo ponosni na vse naše olimpijce in na vse dosežke naših sokrajanov, kar lahko daje mladim občutek, da je s trdom tudi iz majhnega kraja možno doseči veliko.

Naloga občine je jasna: ustvarjati pogoje, da bodo mladi ostajali, se vračali in tukaj gradili svojo prihodnost. To pomeni vlaganje v infrastrukturo, digitalno povezanost, trajnostni razvoj in predvsem – v ljudi.

Mladi v Črni na Koroškem imajo potencial, energijo in ideje. Na nas pa je, da jim prisluhujemo in jim pri uresnitvi idej pomagamo. V sožitju in z medgeneracijskim sodelovanjem, predvsem pa z njihovo željo, da se vključijo v številne aktivnosti, ki jih kraj ponuja, lahko to uresničimo. Mladi, žogica je torej na vaši strani – na dan z idejami!

**Županja,
mag. Romana Lesjak**

UNESCO GLOBAL GEOPARK KARAVANKE IN PREDSEDNICA RS

Februarja 2026 so se v Železni Kapli župani, združeni v Unesco Global Geopark Karavanke, sestali s predsednico Slovenije Natašo Pirc Musar, ki je predtem obiskala avstrijsko Koroško, Peršmanovo domačijo in se sestala z deželnim glavarjem Petrom Kaiserjem. Predsednica se je seznanila z delovanjem in financiranjem Geoparka, problematiko slovenske manjšine, črjanska županja pa je ponovno izpostavila zaprt mejni prehod Luže, ki je bil že večkrat obravnavan na različnih organih na obeh straneh meje. Reševanje tega je sedaj na našem veleposlaniku.

Koroški župani in podžupani na črjanskem smučišču. Zavedajo se pomena gibanja in športa.

Črna je prejela SREBRNIK Javnega sklada za kulturne dejavnosti za neprecenljiv prispevek k razvoju in uveljavljanju ljubiteljske kulturne dejavnosti.

Novo vozilo za urgentnega zdravnika, ki sta ga Občina Črna na Koroškem in Zdravstveno reševalni center Koroške pridobila s finančno pomočjo Ministrstva za zdravje.

VABILO

Vabimo vse krajanke, ki radi pišete, za kak prispevek, ki se dotika našega kraja in okolice, ljudi, zgodovine, pridobitev, problemov ..., da nam pošljete zapis ali vsaj idejo, koga bi še lahko predstavili in kaj bi lahko obdelali v našem lokalnem časopisu. Z veseljem bomo objavili.

Vabimo tudi literate za kak prispevek v rubriko Šilce literature.

Urednica

OBVESTILO

Črjanske cajtnge lahko prebirate tudi v elektronski obliki.

Najdete jih na spletni strani občine Črna.

www.crna.si

European ARGE Rural Development and Village Renewal
EVIRA – European Village Renewal Award 2026 | Announcement

ALL DIFFERent. ALL TOGETHER.

ČRNA NA KOROŠKEM - - NAJUSPEŠNEJŠA PODEŽELSKA SKUPNOST SLOVENIJE 2026

Društvo za razvoj slovenskega podeželja, v sodelovanju z Ministrstvom RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, vsako leto razpiše Nacionalni natečaj za najuspešnejšo podeželsko skupnost, ki letos poteka pod sloganom »Vsi različni. Vsi povezani.«

Novembra 2026 smo pripravili in oddali prijavo, ki je obsegala podrobno predstavitev občine in njenega delovanja na različnih področjih življenja in dela – ekologija in trajnostni razvoj, kmetijstvo in gospodarstvo, zagotavljanje trajnostnih in dolgoročno dostopnih storitev, družbeno dogajanje, ohranjanje naravne in kulturne dediščine, ohranjanje virov, sodobnega razvoja in oblikovanja kulturne krajine ter spodbujanje umetniškega udejstvovanja, športnih dejavnosti in visoko kakovostnega

preživljanja prostega časa. Prijavi smo priložili različne strateške razvojne dokumente in promocijske materiale, oblikovali pa smo tudi plakat, na katerem smo v obliki miselnega vzorca predstavili najpomembnejša področja in dosežke Občine Črna na Koroškem.

V začetku januarja 2026 nas je obiskala strokovna komisija, ki smo ji podrobno predstavili naš kraj, zgrajeno infrastrukturo, delovanje društev, rezultate poplavalne obnove, naše dosežke in načrte. Pri odlično pripravljeni predstavitvi so sodelovali predstavniki: KS Žerjav, Osnovne šole Črna na Koroškem in podružnične šole Žerjav, Vrtca Kralj Matjaž Črna na Koroškem, CUDV Črna, PGD Črna, Čebelarškega društva Žerjav, Geoparka Karavanke, LAS Mežiške doline in prostovoljke – kuharice Črjanske košte.

Člani komisije so bili nad predstavitvijo in pogostitvijo navdušeni in so Občino Črna na Koroškem izbrali za Najuspešnejšo podeželsko skupnost Slovenije 2026, pri čemer so zapisali:

»V Črni se je dolgoletna vključujoča, inovativna in celovita skrb za izboljšanje kakovosti življenja z ohranjanjem in razvojem dostopnih javnih storitev in javnega dobrega na obrobem in obmejnem podeželskem območju bogato obrestovala. Različne preizkušnje so skupnost povezale in obogatile, zaradi njih je podeželska skupnost bolj prožna, povezana in močnejša in predvsem pripravljena na nove izzive.«

Slovesna razglasitev zmagovalca natečaja bo na velikem strokovnem dogodku – 6. Slovenskem podeželskem parlamentu, ki bo potekal 11. in 12. junija 2026 v Ilirski Bistrici in tam se bomo skupaj z ostalimi tekmujočimi skupnostmi tudi predstavili širši javnosti in slovesno prejeli podeljeni naziv.

Kot zmagovalka nacionalnega razpisa je Občina Črna na Koroškem postala tudi slovenski predstavnik na evropskem natečaju in v mesecu februarju 2026 smo že oddali obsežno in podrobno prijavo na 19. evropski natečaj EV!RA - Evropska nagrada za obnovo vasi.

Konec maja 2026 nas bo obiskala evropska komisija, ki ji bomo prav tako predstavili naš kraj in življenje v njem, potem pa bodo septembra razglasili zmagovalca Evropskega natečaja.

Skupaj z ostalimi akterji se bomo maksimalno potrudili in spet pripravili odlično predstavitev in verjamemo, da se bomo tudi na tem tekmovanju dobro odrezali.

Irena Nagernik,
direktorica občinske uprave

TERRAE POTRJEN:

Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani in Črna na Koroškem v evropskem projektu za razvoj podeželja

Črna na Koroškem, 12. marec 2026: Na občini Črna na Koroškem je bila predstavljena nova evropska pobuda TERRAE: Odpornost podeželja v kmetijstvu in gozdarstvu s pomočjo digitalnih dvojčkov (angl. TERRAE: Digital Twins-Enabled Rural Resilience in Agriculture and Forestry). Projekt, ki bo v celoti financiran iz programa Obzorje Evropa, združuje 17 partnerjev iz osmih držav (Italija, Grčija, Združeno kraljestvo, Nemčija, Španija, Poljska, Belgija in Slovenija) in bo razvijal digitalne pristope za podporo trajnostnemu razvoju ter večji odpornosti podeželskih skupnosti.

V projektu sodelujeta tudi Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani in Občina Črna na Koroškem, kjer bo izveden eden izmed pilotov. V okviru slovenskega pilota bodo v Črni na Koroškem razvijali digitalni model območja, ki bo omogočal spremljanje stanja v gozdovih, simulacijo posledic naravnih ujm ter podporo odločanju pri upravljanju prostora. Projekt je predstavila **Alessia Torre (Fondazione Bruno Kessler, Italija)**, predstavnica vodilnega partnerja projekta, ki je poudarila pomen sodelovanja raziskovalnih organizacij, lokalnih skupnosti in drugih deležnikov pri razvoju digitalnih rešitev za podeželje. »Projekt TERRAE združuje moč digitalnih tehnologij in vključevanje lokalnih skupnosti. Akterji na podeželju so najboljši poznavalci razmer na svojih območjih in edini, ki nam lahko zagotovijo pomembne informacije o svojih vsakodnevih izzivih in potrebah, da bomo lahko razvili uporabniku prijazna digitalna orodja, ki jih bodo učinkovito podpirala v vsakdanjem življenju in gospodarskih dejavnostih,« je še dodala.

Načrtovane aktivnosti slovenskega pilota je predstavila **dr. Emilija Stojmenova Duh s Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani**: »V Laboratoriju za telekomunikacije na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani že vrsto let razvijamo in pilotiramo digitalne rešitve za podeželske skupnosti, pri čemer nam je temeljnega pomena, da tehnologije soustvarjamo skupaj s skupnostmi, ki so jim namenjene, in jih z njimi tudi preizkušamo v praksi. Ko smo prejeli vabilo k sodelovanju pri projektu TERRAE, smo se takoj spomnili na Črno na Koroškem, tako zaradi izzivov, s katerimi se sooča na področju digitalne povezljivosti, kot tudi zaradi izkušnje katastrofalnih poplav leta 2023, ki so razgalile ranljivost lokalnih skupnosti in potrebo po boljših orodjih za krizno upravljanje. S tem projektom upamo, da bomo občini pomagali krepiti odpornost ter lokalnim odločevalcem zagotovili kakovostne podatke, na podlagi katerih bodo lahko sprejemali bolj informirane in učinkovite odločitve.«

Pomen vključitve občine v projekt je predstavila **mag. Romana Lesjak, županja občine Črna na Koroškem**, ki je izpostavila priložnosti, ki jih projekt prinaša za lokalni razvoj. »Za Občino Črna na Koroškem sodelovanje v projektu TERRAE pomeni pomembno priložnost za krepitev odpornosti naše skupnosti. Digitalni dvojček nam bo omogočal sprotno spremljanje stanja, simulacijo posledic različnih dogodkov ter bolj proaktivno upravljanje prostora, zlasti na področju gozdov, saj je naša občina kar 83-odstotno gozdnata. Tako bomo lahko bolje načrtovali sanacije po ujmah ter zmanjševali okoljsko in gospodarsko škodo,« je poudarila županja in dodala: »Projekt vidimo tudi kot priložnost za opolnomočenje lokalne skupnosti in sodelovanje med stroko in prebivalci. Pri tem bodo pomembno vlogo imeli tudi lokalni deležniki, med njimi prostovoljni gasilci, ki imajo ključno vlogo pri odzivanju na naravne nesreče. Hkrati želimo z odgovornim upravljanjem prostora ohranjati Črno kot varno in trajnostno destinacijo.« Skupna vrednost projekta znaša 5.995.575,03 EUR, pri čemer je za aktivnosti v Sloveniji predvidenih 313.042 EUR za Univerzo v Ljubljani in 126.500 EUR za pilotno območje Občine Črna na Koroškem.

Mag. Romana Lesjak, Alessia Torre in dr. Emilija Stojmenova Duh (Foto: Anja Kohek, UL FE)

Pri projektu bodo imeli pomembno vlogo tudi prostovoljni gasilci (Foto: Anja Kohek, UL FE)

KOMUNALNA DELA

1. SANACIJA CESTE LC 257011 MEŽICA–PODKRAJ–ČRNA NA KOROŠKEM ID 1245154 (v izvajanju). Namen investicije je:

- rekonstrukcija in zaščita objekta lokalne javne cestne infrastrukture,
- izboljšanje prometne infrastrukture in stabilizacija odseka ceste LC 257011 Mežica–Podkraj–Črna na Koroškem ter izvedba sanacije predmetnega odseka od stacionaže 7.300 m do stacionaže 8.500 m, v skupni dolžini 1.200 m,
- ureditev površinskega in zalednega odvodnjavanja ter
- izvedba nove prometne signalizacije in prometne opreme.

SANACIJA CESTE LC 257011 MEŽICA Podkraj.

2. Sanacija objekta Štrukljeva hiša ID 1245226 - Center 41 (v izvajanju) Namen investicije:

- prenova in sanacija Štrukljeve hiše z namenom vzpostavitve medgeneracijskega centra, ki bo nudil prostor za druženje in dejavnosti različnih generacij. Prenova bo potekala v skladu s konservatorskimi smernicami, s poudarkom na ohranitvi in obnovi arhitekturnih detajlov, ki predstavljajo bistveni del kulturne vrednosti objekta;
- rušenje dotrajanega gospodarskega objekta in gradnja nadomestnega lesenega objekta dimenzij 8,00 m x 5,00 m, ki bo služil kot turistični informacijski center (TIC) Črna na Koroškem;
- ureditev okolice, vključno z vrtovi, pohodniškimi potmi in tlakovci, za estetsko in funkcionalno povezavo obeh objektov ter izboljšanje dostopnosti.

Center 2-4 (posledice poplav 4. 8. 2023)

3. Sanacija plazu Pristava 3 ID 1352845 (v izvajanju). Namen investicije je:

- sanacija plazu Pristava 3 in zavarovanje brežin, da se zagotovi varnost hiš in objektov na naslovu Pristava 3 in Pristava 7, ki se nahajajo pod plazom,
- izvedba sidranih pilotnih sten ter globokih zalednih drež,ž,
- izvedba globinskega odvodnjavanja pobočja v dolžini cca. 738 metrov.

Sanacija plazu Pristava.

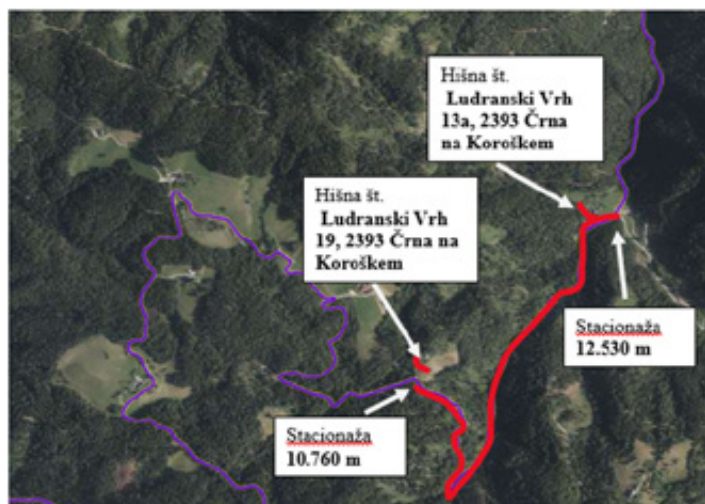

4. Sanacija LC052011 cesta Pristava–Puđgarsko–Najevska lipa–Prhanija–Mala Črna v dolžini 1770 m ID (v izvajanju).

Namen investicije je:

- sanacija lokalne ceste v dolžini 1.770 m s povprečno širino vozišča 3,50 m,
- ureditev bankin v širini 0,75 m na skupni dolžini 1.960 m,
- celovita ureditev cestnega odvodnjavanja,
- gradnja novih škatlastih prepustov na mestih križanja ceste z vodotoki in hudourniški odvodnimi potmi bosta izvedena dva nova škatlasta armirano-betonska prepusta,
- rušitev in novogradnja mostnih objektov; v okviru investicije bo izvedena rušitev dveh obstoječih dotrajanih mostov ter izgradnja dveh novih armirano-betonskih mostnih konstrukcij,
- stabilizacija brežin in zaščita plazovitih območij,
- ureditev vodotoka in struge.

Sanacija plazu Pristava.

5. Sanacija LC 052031 cesta Šumel (Koprivna)–mejni prehod Luže (Koprivna) ID 1245140 (v izvajanju). Namen investicije je:

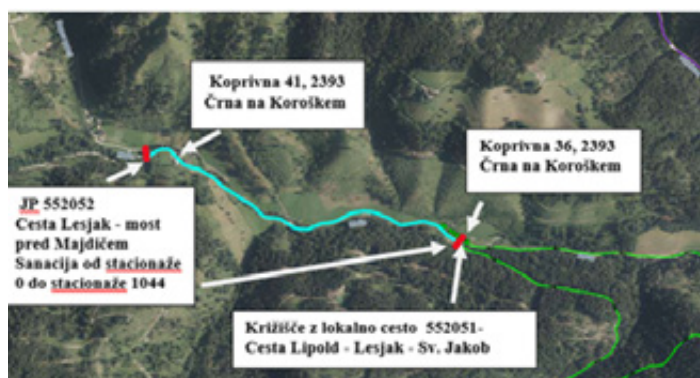
- izboljšanje prometne infrastrukture in stabilizacija odseka ceste LC 052031 Šumel (Koprivna)–mejni prehod Luže (Koprivna) v dolžini 2.760 m,
- izvedba pripravljalnih del in odstranitve obstoječega vozišča,
- vgradnja nove konstrukcije vozišča v asfaltni izvedbi na celotni dolžini obravnavanega odseka,
- ureditev površinskega in zalednega odvodnjavanja z izvedbo vzdolžnih asfaltnih muld, globinske drenaže, ustrezno dimenzioniranih prepustov in vtočnih jaškov,
- izvedba humusiranja brežin za stabilizacijo terena in zmanjšanje erozije,
- preureditev obstoječih komunalnih in elektroenergetskih vodov z izvedbo kabliranja,
- postavitve varnostne ograje JVO tipa N2W4 za izboljšanje prometne varnosti,
- izvedba nove prometne signalizacije in prometne opreme.

Potek del na sanaciji ceste v Koprivno.

6. Sanacija JP 552052 cesta Lesjak–most pred Majdičem ID 1245150 (začetek pomlad 2026). Namen investicije je:

- rekonstrukcija in zaščita objekta lokalne javne cestne infrastrukture,
- izboljšanje prometne infrastrukture in stabilizacija odseka ceste JP 552052 cesta Lesjak–most pred Majdičem ter izvedba sanacije predmetnega odseka od stacionaže 00 m do stacionaže 1.044 m, v skupni dolžini 1.044 m,
- ureditev površinskega in zalednega odvodnjavanja,
- izgradnja podpornih in opornih konstrukcij v območjih nestabilnih brežin,
- sanacija vodotoka reke Meže z obrežnim varovanjem brežin in z izvedbo kamnite obloge,
- stabilizacija dna struge na območju prepustov z izvedbo talnih pragov ter
- izvedba nove prometne signalizacije in prometne opreme.

Cesta Lesjak–most pred Majdičem (posledice poplav 4. 8. 2023).

7. Sanacija JP 552051 (odsek Lesjak–sv. Jakob v dolžini 1.939 m) ID AJDA 1245147-2 (začetek pomlad 2026). Namen investicije je:

- rekonstrukcija ceste v skupni dolžini 1.939 m,
- izvesti asfaltiranje saniranega vozišča,
- ureditev robnih elementov – bankine,
- vzpostavitev učinkovitega površinskega odvodnjavanja – asfaltne mulde,
- globinsko odvodnjavanje in razbremenitev zaledja podpornih konstrukcij,
- stabilizacija brežin in podporni/oporni ukrepi (kamnite zložbe + spremljajoča dela).

8. Stabilizacija podpornih opornih zidov in rekonstrukcija ceste LC 257011 Podpeca, od km 0+059 do km 0+394 ID AJDA 1245154 (v izvajanju). Namen investicije je:

- izvesti stabilizacijo in obnovo približno 335 m poškodovanih kamnito–betonskih zidov,
- izgraditi nove armirano–betonske zidove z oblogo iz lomljenca v dolžini najmanj 180 m,
- zagotoviti nosilnost in stabilnost zidov skladno z zahtevami projektne dokumentacije,
- rekonstrukcija vozišča,
- izvesti rekonstrukcijo voziščne konstrukcije v skupni dolžini 335 m in širini min. 3,50 m,
- urediti vzdolžno odvodnjavanje v skupni dolžini 330 m, s popolno hidravlično pretočnostjo,

- zaščita brežin in stabilizacija terena,
- izvesti kamnite pragove in obloge v strugi v dolžini pribl. 80 m za zmanjšanje,
- okoljska in vizualna ureditev območja.

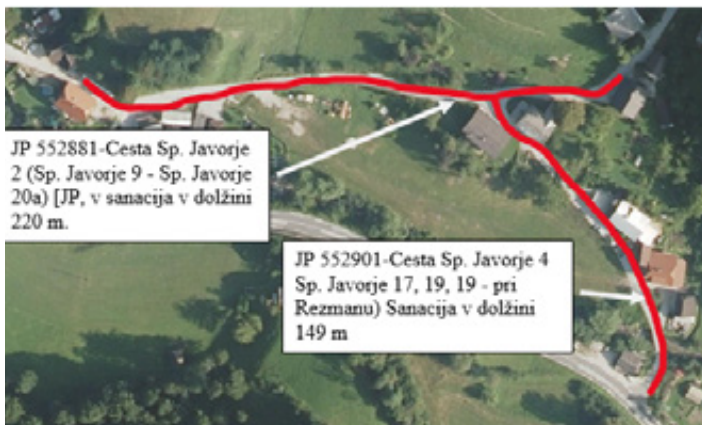
Potek del na stabilizaciji podpornih opornih zidov in rekonstrukciji ceste LC 257011 Podpeca.

SANACIJA CESTE LC 257011 MEŽICA Podkraj.

9. SANACIJA JP 552881 in JP 552901 (začetek pomlad 2026))

- sin rekonstrukcija voziščne konstrukcije,
- ureditev površinskega in podzemnega odvodnjavanja,
- stabilizacija brežin in zaledja,
- urjevanje brežin ter zatravitev,
- izboljšanje prometne varnosti in dostopnosti.

Posledice poplav na cesti JP 552881 in JP 552901.

10. Sanacija JP 552281 - cesta Črna 19 (Center 2-4) ID AJDA 1244251 (začetek pomlad 2026). Namen investicije je:

- sanacija dovozne ceste in dvorišč v skupni površini 750 m²,
- rekonstrukcija voziščne konstrukcije z minimalno debelino 73 cm,
- ureditev meteorne kanalizacije z novimi cevmi DN 160-315 v dolžini 120 m,
- vgradnja 7 jaškov (DN 50 in DN 80) ter LTŽ rešetk nosilnosti 400 kN,
- ureditev nove prometne signalizacije in opreme (100 % zamenjava),
- zmanjšanje pojavov zastajanja vode na vozišču za vsaj 90 %.

11. Most na gozdni cesti - PETELINJEK

Posledice poplav na cesti JP 552881 in JP 552901.

12. TEMNI PARK JAVORJE - OKOLJU PRIJAZNA MEŽIŠKA DOLINA II.

Konec leta 2025 smo pričeli z izvajanjem aktivnosti v okviru skupnega projekta štirih občin Mežiške doline, ki ga koordinira LAS Mežiške doline in je delno sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

V okviru projekta bomo v Občini Črna na Koroškem uredili in opremili prostore nekdanje podružnične šole v Javorju za namen izvajanja vsebin s področja astronomije.

Tako smo obnovili obe učilnici, sanitarije in čajno kuhinjo in jih opremili z opremo za bivanje in pripravo hrane.

Nabavili smo opremo za opazovanje neba in skupaj z zunanjim strokovnim sodelavcem prof. Igorjem Žiberno iz mariborske Filozofske fakultete - Oddelka za geografijo razvili vsebine za različne izobraževalne delavnice s področja astronomije, ki se bodo ob sodelovanju domačih strokovnjakov in ljubiteljev astronomije izvajale v Javorju. V sodelovanju z agencijo YOOTREE pa smo razvili tudi zanimivo projekcijo zvezdnega neba in nebesnih teles, ki se bo projicirala na strop in bo omogočala zanimivo izkušnjo tudi v notranjih prostorih - v dnevnem času oz. kadar razmere za opazovanje neba na prostem ne bodo primerne.

Hkrati smo pričeli tudi s postopkom pridobitve statusa mednarodnega parka temnega neba - »TEMNI PARK JAVORJE« in vključitev v svetovno mrežo Dark skyplaces, saj je ob vse večjem svetlobnem onesnaženju, ki smo mu

priča v sodobnem svetu, zelo pomembno ohraniti in zaščititi tista redka območja, ki še omogočajo pristno izkušnjo opazovanja nočnega neba.

Projekt bo zaključen do poletja, ko bomo izvedli pilotne delavnice za udeležence iz osnovnih šol iz Mežiške doline, vsebine pa bomo potem vključili v turistično ponudbo in jih ponudili vsem zainteresiranim obiskovalcem, šolam ter različnim skupinam, ki jih zanimajo astronomija, opazovanje zvezdnega neba in zanimivih nebesnih pojavov.

Šola Javorje.

13. VODNOGOSPODARSKE UREDITVE (Meža, Bistra, Jazbinski potok)

Vodno gospodarske ureditve na reki Meži.

Vodno gospodarske ureditve v Jazbini.

Foto: Andrej Mandl

Vodno gospodarske ureditve v Koprivni.

Vodno gospodarske ureditve.

Most na Hlipovc v izvajanju.

IZGRADNJA NAPRAV ZA PROIZVODNJO EE IZ SE NA JAVNIH STAVBAH V 11 OBČINAH IN JAVNIH ZAVODIH V KONZORCIJU II. OBČINE RAVNE NA KOROŠKEM

Občina Črna na Koroškem je v sodelovanju še z enajstim konzorcijskimi partnerji pričela pomembne korake k trajnostnemu poslovanju, ki vključuje tudi sledenje in obvladovanje rabe vseh energentov na javnih stavbah in s tem pomembno povečevanje deleža obnovljivih virov energije v strukturi skupne rabe energije, s čimer se bo posledično zmanjšalo obremenjevanje okolja z emisijami CO₂.

V sklopu skupne investicije je predvidena izgradnja 34 novih fotovoltaičnih elektrarn (SE) skupne nazivne moči 2.379,05 kW. Razlogi za investicijsko namero izhajajo iz obstoječega stanja in neizkoriščenega potenciala na strehah stavb v javni lasti na širšem območju Slovenije.

Glede na spoznanja s področja investicij, gradbeništva, energetike se ocenjuje, da bo imela predvidena naložba pozitiven vpliv na kakovost in stroške izvajanja oskrbe z električno energijo na obravnavanih območjih. Višina celotnih stroškov projekta je ocenjena na 2.481.479,58 EUR (brez DDV). Skladno z določili javnega razpisa in vlogo znašajo upravičeni stroški na projektu 2.430.848,58 EUR. V skladu s sklepom o izboru je projekt sofinanciran z nepovratnimi sredstvi v skupni višini največ do 1.736.706,50 EUR.

V konzorciju vključenih 11 konzorcijskih partnerjev: Občina Ravne na Koroškem (vodilni partner), Koroški dom starostnikov, Občina Prevalje, Dom na Fari, Občina Dravograd, Občina Črna na Koroškem, Občina Vrhnika, Dom upokojencev Vrhnika, Socialno varstveni zavod Hrastovec, Dom starejših občanov Tezno, Mestna občina Novo mesto.

Občina Črna na Koroškem je v okviru projekta postavila 4 sončne elektrarne: na objektih Kulturni dom Črna, Vrtec kralja Matjaža Črna, Delavski dom Žerjav in POŠ Žerjav s skupno nazivno močjo 226,16 kW. Občina Črna na Koroškem je v okviru 223.200,00 EUR brez DDV vredne investicije zagotovila 165.096,80 EUR nepovratnih sredstev.

Projekt sofinancira Evropska unija, in sicer iz sredstev sklada za okrepanje in odpornost, ki je proračunski sklad za čas izvajanja NOO. Naložba je del ukrepov načrta, ki se financira iz mehanizma.

Andrej Mandl

Ob 77. obletnici Koroške osrednje knjižnice je Marta Repanšek prejela naziv častne članice.

Nenad Čmarec je za svoje delo prejel bronasti grb civilne zaščite, poveljnik PGD Črna Rok Šušel pa je prevzel plaketo civilne zaščite za 140 let delovanja PGD Črna.

Klemen Pušnik, Bogdan Tušek in Toni Mulec. OSEBNOST KOROŠKEGA RADIA 2025.

Literarni večer s Tonetom Partljičem ob izidu njegovega romana Voranc.

Na desetem planinskem filmskem večeru E. M. Savellija je bil gost tudi kipar Mirsad Begić.

KAKOR SE NARAVA LETO ZA LETOM DRAMI V POMLAD, TAKO LEPI SPOMINI NENEHNO RAZŽARIJO OGENJ VESELJA IN ŽIVLJENJSKE MOČI V ČLOVEŠKEM SRCU

Nov izvod Črjanskih cajtnge, glasila naše občine, je spet pred nami. Izdajamo ga zato, da v njem predstavimo opravljeno delo in z zapisi, resnimi in igrivimi, preprečujemo, da bi pomembni dogodki kar tako odšli v pozabo.

Zdi se mi, da sem šele napisala članek, pa že pišem novega. Šele bilo je novo leto, ko smo si zaželeli srečo, ki jo bomo živeli skupaj in vsak zase, in že je tu konec marca, potem pride april in nato maj, ko bomo obeležili naš praznik Krajevne skupnosti Žerjav, ki bo letos drugačen, še lepši in še bolj zabaven, saj ga bomo povezali s Festivalom solzic, ki je lani navdušil številne obiskovalce od blizu in daleč.

Da, pripravljamo velik dogodek, kjer se bo po slovesnosti v Delavskem domu v počastitev Krajevnega praznika na Kopalci kuhalo v šestih kotlih, plesalo, pelo in igralo. Točilo se bo domače vino iz ormoških goric. Obiskovalce bomo ponovno peljali v opuščene rove Rudnika Mežica, kjer jih čaka srečanje s prebivalci Pekla. Doživeli bodo "peklensko kulinariko", hudičevo slino, človeške grehe, Luciferjeva jajca ... Zabavo bodo popestrili številni glasbeniki in tudi gostje iz sosednje Avstrije. Igral se bo "KRALJEVSKO – PEKLENSKI ŠAH", skratka, **9. maja 2026** bo naš Žerjav središče sveta. Prijazno vabljeni! Pa preletimo dogodke, ki so se zvrstili v naši mali vasi. Dne 17. 1. 2026 smo se zbrali na zboru občanov in pretresali težave, s katerimi nas sooča življenje. Ponavljajo se in rešitve se odmikajo, žal nimamo optike, nimamo poplavlne obnove struge Jazbine, nismo sanirali ali temeljito obnovili našega Delavskega doma. Še bi lahko naštevali, a nismo pesimisti, upamo in zremo v prihodnje dneve in v rešitev naših težav. Normalen človek ne more verjeti, da se stvari v naši skupnosti pomikajo po polžje. Kakšna izguba časa in energije!

21. februarja so naše plesalke Bahovih plesov obeležile deseto obletnico delovanja. Bilo je lepo, kaj lepo, bilo je odlično, ko se

Deset let Bachovih plesov v Žerjavu.

energija plesalk pod taktirko Špele zlije v eno samo ljubezen in sodelovanje. Vse zmoremo, ko se pokonetamo in z roko v roki gremo dalje po poti, ki ji konca ne vemo, a vemo, da je tista prava za nas in edina šteje.

28. 2. 2026 smo v naši dvorani gostili Zvezo borcev z njihovim občnim zborom in znova ozavestili, kaj lahko malemu človeku prizadene vojna. Tega človeštvo ne bi smelo nikoli pozabiti. 6. 3. 2026 smo ponovno razveselili žene, dekleta in mame z rožicami kot z okusno večerjo in s prikupnim programom naših najmlajših, ki nas vedno znova razveselijo in nam vrnejo upanje, da se zanje splača truditi.

Življenje gre dalje, z nami ali brez nas, in prej ko to dojamemo in skušamo s svojimi dejanji vsaj komu izmed množice manj srečnih, kot smo mi, olajšati pot, bolje se bomo počutili. Verjemite!

Kaj je naše življenje, le hip, le trenutek v večnosti, je kot sveča, ki zagori in ugasne, ko ji zmanjka tahte. Pepel si in v pepel se povrneš. A ostanejo tvoja dela, ostaneš in živiš dalje v ljudeh, ki se te spominjajo.

In kot pravi Antigona v Sofoklejevi tragediji: Na svetu nismo zato, da sovražimo, pač pa, da ljubimo.

Ko bi le takih ljudi bilo več, da bi zmogli preprečiti apokalipso, v katero drvimo.

Mag. Ivanka Stopar, prof.

Govor predsednice KS Žerjav mag. Ivanke Stopar.

TURISTIČNI UTRIP ČRNE V LETU 2026

Turizem v Črni ima tudi v letu 2026 pomembno vlogo pri razvoju in prepoznavnosti kraja. Zaradi bogate kulturne dediščine, neokrnjene narave in raznolikih adrenalinskih doživetij se vse več obiskovalcev odloča, da Črno na Koroškem izbere za svojo turistično destinacijo, s tem pa se postavljamo tudi na turistični zemljevid Koroške in Slovenije. Pomemben del te zgodbe ostajajo tudi tradicionalne prireditve, ki ohranjajo utrip kraja in povezujejo skupnost. Več kot uspešno smo konec januarja izpeljali 34. Gradove kralja Matjaža. Na 'Matevžavih travnikah' so nastale čudovite snežne skulpture, ki si jih je v dveh dneh lepega vremena ogledalo okoli 6.000 obiskovalcev. Ti so lahko uživali ob izvrstni hrani ter bogatem spremljevalnem programu.

Tudi v nadaljevanju leta nas čaka pestro dogajanje. V juniju bomo organizirali 2. Prostovoljsko akademijo, julija pa se bomo že 35-ič srečali pod Najevsko lipo. Poletje bomo sklenili s 70. Koroškim turističnim tednom. Skozi leto se bodo zvrstile tudi druge tradicionalne prireditve, kot so prireditve Pohod miru, Od jabke do mošta ter Kulturni utrip Svobode. Leto bomo zaključili s praznično obarvanim decembrskim dogajanjem.

V okviru promocije, dogodkov in turistične ponudbe se aktivno povezujemo s sosednjimi območji in organizacijami, kot so RRA Koroška, UNESCO Karavanke Globalni Geopark in Podzemlje Pece, te vezi pa bomo v prihodnje še krepili ter se povezali tudi s preostalimi sosednjimi turističnimi deležniki, občinami in zavodi.

Posebej bi izpostavili programe, ki smo jih pripravili za različne ciljne skupine, kot so osnovne in srednje šole, različna društva in preostale interesne skupine ter tudi lokalno prebivalstvo. Kombinacija sprostitve v Ubranem parku, adrenalinskih doživetij in lokalne kulinarike je izvrstna priložnost za rojstnodnevna praznovanja, teambuildinge in ostale priložnostne dogodke. Ponudbo Ubranega parka bomo ob tem prijavili tudi na razpis Edinstvena doživetja Slovenije.

Med pomembnejšimi aktivnostmi v letu 2026 izpostavljamo vzpostavitev platforme turistične ponudbe Črne na Koroškem, sodelovanje v Evropskem tednu mobilnosti, obnovo označevalnih tabel, sodelovanje v natečaju Moja dežela – lepa in gostoljubna ter nadaljnje vzdrževanje, promocijo in nadgradnjo pridobljenih certifikatov in priznanj.

V Črni si ne želimo množičnega turizma, temveč trajnostno naravnan razvoj, ki temelji na kakovosti in pristnih doživetjih. Ostajamo zvesti načelu »manj je več« in ustvarjamo okolje, kamor se obiskovalci radi vračajo.

Turistična ponudba naše lepe Črne ni namenjena le obiskovalcem od drugod, temveč tudi domačinom. Spremljajte naš koledar dogodkov, pridružite se nam na pestrem dogajanju in povabite zraven svoje sorodnike ter prijatelje. V kolikor imate sami idejo, željo ali predlog, katere aktivnosti, dogodke in novice si želite v Črni, nam lahko to sporočite na e-naslov tic@crna.si.

Miha Pustavrh - TIC Črna na Koroškem

UTRINKI

Jeti in Dušan sta se tudi tokrat udeležila smučanja na starodobni način.

Ponovoletni sprejem županje.

GRADOVI KRALJA MATJAŽA

Foto: Boris Keber

DVODNEVNI TABOR KRALJ MATJAŽ POD GORO PECO

Tudi letos je na naši šoli potekal dvodnevni tabor Kralj Matjaž pod goro Peco, ki je bil množično obiskan. Skoraj sto mladih nadobudnežev je skupaj s svojimi mentorji obiskalo naš kraj. Na tabor so se prijavili učenci in dijaki iz devetih šol, in sicer OŠ bratov Polančičev Maribor, OŠ Preserje, OŠ Brežice, OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled, OŠ Šempas, Prve OŠ Slovenj Gradec, OŠ Franja Goloba Prevalje, Gimnazije Ravne na Koroškem ter učenci naše šole.

V okviru tabora smo realizirali pester dvodnevni program ter predstavili udeležencem kulturno in naravno dediščino našega kraja.

V petek, 30. 1. 2026, so se udeleženci tabora zbrali v avli šole, kjer sta jih s pozdravnim nagovorom toplo sprejela ravnatelj in naša UNESCO koordinatorica. Za naše obiskovalce smo pripravili krajši kulturni program, ki so ga otvorile učenke pevskega zbora z UNESCO himno, učenci so odigrali dramsko igro v koroškem narečju, dekleta skupine Trio adijo pa so zapele in zaigrale na svoja glasbila. Nato so se udeleženci tabora razdelili v tri skupine in se vključili v različne ustvarjalne in kulinarčne delavnice. Izdelali so si spominske magnetke in bralna kazala ter spoznali pripravo koroških kločevih nudlnov, s katerimi smo se posladkali po večerji. Zvečer smo se sprehodili tudi po Črni in med sprehodom naleteli na samega kralja Matjaža in njegovega oprodo, s katerima smo se pred našim večno občudovanim medvedom fotografirali in izmenjali marsikatero prijazno misel. Obiskovalci so spoznali naš kraj in si ob zaključku večernega sprehoda ogledali domače smučišče, kjer je potekalo tekmovanje v slalomu za pokal kralja Matjaža.

Po večerji so se učenci razdelili v skupine po šest do devet članov ter se lotili načrtovanja skic za gradnjo snežnih gradov. Nastale so zanimive skice mogočnih gradov, v katerih bi z veseljem bival sam kralj Matjaž. Ko so bile le-ta narejene, plani za naslednji dan pa dobro vtisnjeni v spomin, so se učenci podali v telovadnico, kjer so se igrali različne športne igre ter med šolami sklepali nova prijateljstva in poznanstva.

Okoli 23. ure so se podali na zaslužen počitek, saj so si v učilnicah že uredili svoja ležišča.

V soboto zjutraj so se po zajtrku pričele aktivne priprave in odhod na Matevževe travnike, kjer so že stale parcele za gradnjo snežnih gradov. Čeprav sončnih parcel ta dan ni bilo na voljo, so si graditelji izbrali parcele, ki so bile čim bližje ogromnemu kupu snega.

Učenci in dijaki so se z vsemi pripomočki in ustvarjalnostjo lotili gradnje. Za gradnjo so lahko uporabili le sneg, led in šibje ter si pomagali z orodjem, ki so ga prinesli s seboj. Bili so vestni in pridni kot mravljice, gradili so vse do 14. ure,

vmes so si vzeli le kratek čas za kosilo. Nastali gradovi so bili izvirni, čudoviti in natančno izvedeni, zgradili pa so enajst snežnih gradov.

Izmučeni, a polni vtisov, smo se po predstavitvi na odru podali nazaj na šolo, pospravili svoje stvari in se napolnjeni s pozitivno energijo in prijetnimi spomini odpravili vsak na svoj konec Slovenije.

Vesna Burjak,
vodja projekta Kralj Matjaž pod goro Peco

Gradimo.

Naš grad stoji.

ODLIČEN NASTOP KUD-a ŠOLTA IZ DALMACIJE

Vpetek, 30. 1. 2026, smo bili priča iskrenemu prijateljstvu med ljudmi. Pred dobrimi 20 leti smo začeli člani MePZ Makovič Kristl Mato in člani KUD Šolta, nato pa smo prijateljstvo okrepili s klekljaricami iz Črne, s predstaviteljicami koroške košte, DPD Svobodo in seveda s podporo Zveze kulturnih društev Črna, z Ivanko Šušel na čelu. Vse skupaj pa sta okronala prava človeka na pravem mestu: načelnik občine Šolta Nikola Cecić Karuzić in županja občine Črna na Koroškem mag. Romana Lesjak - s podpisom listine prijateljstva.

Obiskovalci koncerta, vse skupaj je bilo namenjeno vam. Dvorana kulturnega doma v Črni je bila polna. Da je bilo čudovito, nam pa pove to, da se po nastopu naših gostov nobenemu ni mudilo domov. V galeriji je bila pokušina izbranih jedi in vina s Šolte. Dogajanje se je nadaljevalo s pesmijo in plesom še dolgo v noč. KUD Šolta se nam je tokrat predstavil s folklorno skupino Klapa Čuvite in s podmladkom, otroško folklorno skupino.

Veliko ljudi je prispevalo k vrhunskemu nastopu naših gostov. Za njihovo dobro počutje v Črni pa zahvala vsem: klekljaricam, kuharicam, pevcem Mato, Urhu Štifterju, Branku Lepičniku, Mihi Pustovrhu, gostišču Marin, občinski upravi Črna ...

Pevci MePZ Mato smo tudi popestrili koncert KUD Šolte z ubranim petjem, pod taktirko Tatiane Drabysheuskaja. Zahvala tudi našim prijateljicam: Melani, Suzani in Aniti. Odkar pojejo z nami, smo predstavili naše nastope v » višjo prestavo«. Lahko bi našteval in se zahvaljeval še veliko ljudem. Če sem koga izpustil, se mu iskreno opravičujem. Ne smemo pozabiti, da smo bili lani deležni enakih občutkov in sprejema naših društev na gostovanju na Šolti. Da znamo stopiti skupaj, pa pove tudi to, da so zbirko fotografij in posnetkov prispevali: Milan Javornik, Darko Srotič, Sonja Joni, Katja Gole, Željko Burica, Polona Moličnik.

VSEM SODELUJOČIM IN OBISKOVALCEM ISKRENA HVALA.

Željko Burica

KUD ŠOLTA po 5.put sudjelovao je na Gradovima kralja Matjaža

To je poseban doživljaj za Dalmatince, koji se ne susreću sa snijegom, a posebno ne sa gradnjom ledenih gradova.

Ove godine veselje je bilo tim veće, jer smo bili obogaćeni djecom i mladima, koji su po prvi puta sudjelovali na ovom natjecanju. Njihovo oduševljenje je bilo toliko veliko, da već sada smišljaju, što će graditi slijedeći put. Ove godine izgradili smo mali dvorac, koji stvarno postoji i u kojem su na Šolti smješteni uredi Općine Šolta. Pa smo za ovu prigodu rekli, da je u davna vremena tu ljetovao kralj Matjaž. Iako KUD Šolta dolazi u svoju bratsku općinu Črna već 20 tak godina sa svojim kulturno-umjetničkim programom, ipak povezati to sa sudjelovanjem na Gradovima je nešto drugo, i sada to ne propuštamo. Stoga jedva čekamo slijedeću sezonu i zahvaljujemo dragim prijateljima iz Črne (MePZ Mato, klekljaricama, Savezu KUD Črne i Općini Črna), koji nam to omogućuju.

SAŠO POTOČNIK

RECITATOR IN IGRALEC

Sašo Potočnik je deklamator in igralec, ki ga pogosto vidimo na naših kulturnih prireditvah. 31-letnega recitatorja že vrsto let spremljamo na odru, ko poskuša umetniško in poudarjeno govoriti besedila ter tako s svojim glasom interpretirati poezijo ali prozo pred občinstvom.

Prihaja iz Spodnjega Javorja, sedaj pa s svojo partnerko Saro stanuje v Črni. Opravil je srednjo gostinsko šolo, bil nekaj časa natak, potem pa se je zaposlil v CUDV.

Recitirati je začel v srednji šoli na pobudo profesorice. »Takrat sem vzljubil igro in poezijo,« se Sašo spominja začetkov, »malo sem se poigral z mislijo, da bi šel kaj študirat v to smer, zelo rad imam na primer umetnostno zgodovino, a nisem vztrajal.« Ko je po prvih nastopih dobil pozitiven odziv publike, je dobil tudi potrdilo, da ima dober glas, s katerim lahko lepo deklamira.

Po srednji šoli ga je Gvido Jančar, mentor gledališke in recitatorske skupine v Črni, povabil, da se jim pridruži, in potem je Sašo največkrat nastopal v svojem kraju, recitiral pa je tudi v Žerjavu, na Poljani, v Avstriji, na Hrvaškem ...

V začetek igre sta ga vpeljali tudi Marjana Simetinger in Marinka Vačun, ki sta nekaj let uspešno vodili to skupino. Prva igra, v kateri je sodeloval, je bila Klop ob večni poti, v režiji Gvida Jančarja. Potem so igrali Partljičevo komedijo Ščuke pa ni. Obe sta imeli kar nekaj ponovitev. Večina članov ekipe je nato prenehala z igranjem in šla svoja pota: Urška, Anja, Robi, Gal, Tia, Vita, Maruša, Jan, Rok, Jure, Alina, David in Gašper. Sašo se je takrat začel ukvarjati s petjem in se pridružil vokalno instrumentalni skupini Stečine pod vodstvom Cecilije Piko.

Nato je bil leta 2020 povabljen v Gledališče Velenje, k amaterski gledališki skupini, kjer so odigrali igri z naslovom Butalci in Pekarna Mišmaš, pod vodstvom režiserja Romea Grebenška. Skupino je sestavljalo 14 članov. Obe gledališki igri so večkrat ponovili.

Ker je bil nato v navezi z Gregorjem Podričnikom in Natalijo Petrič, je pristopil k mežiški gledališki skupini Šok teater. Odigrali so uspešno komedijo Totalna katastrofalna večerja. »Naučil sem se premagovati tremo in se uspešno skoncentrirati, malo treme pa tako ni na škodi. Se pa spominjam, kako je bilo grozno opravljati govorne nastope v osnovni šoli. Tudi v srednji šoli je bilo zahtevno, ko smo se učili prezentacije. Sedaj sem se v gledališkem procesu v 21 dneh sposoben naučiti besedila na pamet. Že na bralnih vajah vadimo tudi artikulacijo - z namenom, da se govornjeni tekst sliši razumljivo ter do zadnje vrste gledališča. Nekaj znanja sem pridobil v gledališki šoli na Ravnah, pod okriljem gledališke produkcije Gledališče DELA, nekaj od soigralcev, režiserjev ...«

Veliko je deklamiral Kajuha, trenutno pa je navdušen nad Minattijem. Ob izboru pesmi ima rad, da so uvrščene v zaporedje, ki ustvarja zgodbo.

»Potrebno je le malo talenta, veliko pa veselja in potem sledi trdo delo. Menim, da bi skoraj vsak lahko recitiral ali igral, če bi si to želel.«

Med Sašovimi izkušnjami je tudi nastop v eni kratki reklami pred nekaj leti.

»Prijavil sem se na avdicijo za vlogo v reklamnem spotu. Povabilu je sledila kratka debata o tem, kdo sem, kakšne so moje izkušnje ter kakšni so moji cilji. Sledil je klic režiserja, da sem sprejet. Snemali smo približno 6 ur, vključno s kadrom, kjer sem nastopal jaz. Seveda smo se morali vsi uskladiti in ta proces traja skoraj cel dan. Prisotni na sceni smo bili od režiserja, pomočnika režiserja, snemalca, lučkarja, tonskega tehnika do vizažistke in statistov. Končni produkt je bil dveminutni reklamni spot. A bila je super izkušnja.«

Lahko se tudi pohvali, da je igral v kratkem igranem filmu. Za kak drug hobi nima časa, včasih malo nabija nogomet. In nekje je skrita želja po ustvarjanju, predvsem ga zanima film. Sašo je trenutno edini v črjanski gledališki skupini. Vsak prvi november ga spremljamo na komemoraciji, aprila pa navadno na proslavi ob dnevu upora proti okupatorju. Želi si, da bi v Šok teatru uspešno nadaljevali. In ugotavlja, da je premalo kulturnega udejstvovanja med mladimi.

Hvala, Sašo, za pogovor in veliko uspeha pri nadaljnjem delu ...

Irena Greiner

S SPRETNIMI PRSTI USTVARJA FRIZURE IN MAKE-UP ZNANIM SLOVENSKIM GLASBENIKOM

Nuša Kunc je že od nekdaj spretna s prsti, saj je že v vrtcu pletla kite. V šoli so jo prijateljice vedno prosile, da jim polepša lase, nekoč pa je celo med poukom enemu sošolcu pod klopjo pletla kitke, namesto da bi poslušala učiteljico. Ker je zelo delovna, je že prve počitnice po osnovni šoli prosila frizerko Janjo Verhnjak, ali bi lahko pri njej opravljala počitniško delo, čeprav je sprva večinoma le pomivala in pometala.

Najprej je obiskovala triletno Srednjo šolo za oblikovanje, smer frizerstvo, v Mariboru. »V drugem letniku šolanja nas je doletela korona, začelo se je učenje na daljavo in nisem mogla opravljati prakse. V tem času smo bili veliko na telefonu, kjer sem na Instagramu našla Roka Breznika, fotografa benda Flirrt. Po odprtju lokalov sva se dobila na kavi, pridružil pa se nama je še član benda Rok Lunaček. Povabila sta me k sodelovanju pri snemanju videospota Ko leživa, čeprav takrat nisem imela pojma, kako to poteka.« Povezala se je tudi s pevcem Damjanom Murkom, ki jo je s svojimi nasveti usmerjal. Tudi Luka Basi in Nastja Gabor sta jo spodbujala in vozila naokrog.

Vedno si je želela poleg frizerskega dela opravljati še make-up. Za stranke je veliko bolj praktično, če dobijo frizuro in ličenje na enem mestu. V dveh letih si je prislužila nekaj denarja, ki ga ni porabila za nakup avtomobila, temveč za

individualne tečaje ličenja. Hodila je v Ljubljano k Izi Piletič, nato pa nadaljevala šolanje v programu plus dva za frizerskega tehnika.

Vmes je delala v frizerskem salonu pri Nataši in Luku Škvorcu. Luka jo je večkrat peljal v Zagreb na seminarje, zato je bilo izobraževanja vedno več. V petem letniku je v Mariboru spoznala svojega sedanjega šefa Boštjana Jagrinca, lastnika salona Milimeter. Najprej jo je preizkušal, koliko je sposobna in ustvarjalna, zato jo je poslal v svojo Vijolično bajto, kjer delajo na star način, brez naročanja strank. Zanimalo ga je, ali jo bo zgrabila panika – pa je ni.

Boštjan ima v lasti štiri salone in pri delu zelo spodbuja mlade, saj jim omogoča seminarje dva- do trikrat mesečno. K sodelovanju vabi tudi svetovno znane frizerje, Angleže, Francoze, strokovnjake iz Zagreba in Splita ter mnoge druge. Mladi pa si ob tem ustvarjajo svoj pristop. Jezik ni ovira, saj obvladajo angleščino in hrvaščino, sicer pa so na voljo tudi tolmači.

Najprej je Nuša delala v Mariboru, nato pa jo je Boštjan zaposlil v frizerskem salonu Milimeter na Ravnah, v glasbenem centru Balu. Kljub redni zaposlitvi še vedno sodeluje z glasbeniki pri snemanju videospotov, ki potekajo predvsem ob koncertih tedna.

Začela je sodelovati z bandom Flirrt, nato pa še z Modrijani, Anjo Rupel, Nastjo Gabor, Luko Basijem, skupino Firbci in Victory ter ansambli Rosa, Abuhi, Veseli svatje, Il Divji, 7srit bend, Zlata žila in Božidarjem Wolfom ter mnogimi drugimi. Svoje delo opravlja kakovostno, v skupinah ji zaupajo, zna biti umirjena, pogosto pa svetuje tudi glede stila oblačenja in po potrebi poprime še za kakšno drugo delo.

»Res smo dobra ekipa in skupaj doživimo veliko lepega. Ko te slavne ljudi spoznaš поблиže, ugotoviš, da so vsi krvavi pod kožo,« pravi Nuša.

Dodaja še: »Snemanje videospota ni delo, ki bi ga opravil v osmih urah. Vstati moraš zelo zgodaj, proces pa traja cel dan ali celo dva, da nastane triminutni posnetek.«

Za svoj uspeh se zahvaljuje frizerkam Janji, Pavlini, Nataši in Mancu ter frizerju Luku, obema Rokoma, Damjanu Murku, Nastji Gabor in Luki Basiju, predvsem pa staršema, ki sta zanjo veliko žrtvovala, se vozila po njo sredi noči in si delala skrbi.

V teh letih se je zelo povezala tudi z bratom Aljažem, ki skupaj z Rokom Divjakom skrbi za glasbeno ozvočenje in luči. Aljaž igra harmoniko, šolal pa se je na Srednji šoli za oblikovanje, smer mediji.

»V Milimetru se osredotočamo na kakovost in zdravje las na dolgi rok. Ustvarjamo glamurozne pričeske in prefinjen make-up. Potrditev, da delam dobro, mi dajejo tudi stranke – na primer ena, ki je prišla samo zaradi frizure in ličenja s Primorske in bila zelo zadovoljna. Če bi mi kdo pred nekaj leti rekel, da bom živela svoje sanje, mu ne bi verjela.«

Nuša ima danes zelo malo prostega časa, zato le redko frizira sosede in prijateljice. Največ ga nameni hoji, da poskrbi za gibanje. Nekoč se je učila igrati kitaro, sicer pa ima glasbo zelo rada.

Kot mlada ustvarjalka frizur in make-upa v svojem delu uživa. Naponi in časovna zahtevnost je ne obremenjujejo, prihodnost pa pušča odprto. Njeno delo je razgibano, uspelo ji je prodreti med uspešne glasbenike, s plačilom pa je zadovoljna.

Le tako naprej, Nuša – ustvarjalno, zagnano in uspešno!

Irena Greiner

UTRINEK

Rod tabornikov Pogorevc Žerjav je opravil delovno akcijo urejanja zemljine ob novo zgrajeni strugi potoka Jazbina.

UŽIVA V IZDELOVANJU NAKITA IN PRODAJI OBLAČIL

Trgovina **NIJA STYLE**, edina z oblačili v naši vasi, že pri vходу vabi mimoidoče z razstavljenimi modernimi oblačili. **Janja Kordež**, lastnica trgovine, uspešno posluje v njej, najprej pa pove, da prihaja iz najlepše doline, iz Tople pod mogočno Peco.

Janja je ustvarjalna in že vrsto let izdeluje svoj unikatni nakit. To dela ročno, in sicer iz polimerne gline. Da bi lahko svoje

izdelke prodajala, je iskala manjši ustrezeni prostor za to. Ko je prejšnja najemnica opustila svoj posel v trgovini nasproti bara Urška, se ji je ponudila priložnost, da prodaja svoj nakit v istem prostoru in se loti tudi prodaje oblačil. Za poklic prodajalca se danes ne zahteva trgovska šola, ampak je primerna katera koli izobrazba. Janja je opravila študij za vzgojo predšolskih otrok. Ima pa tudi kompetence, ki so obvezne za prodajalca, kot so komunikativnost, smisel za poslovanje in računanje, obenem pa prijaznost, ustrežljivost, hitrost, natančnost ...

Svojo trgovino je odprla junija 2023. Poimenovala ga je NIJA: prvi zlog je začetek imena njene hčerke (Nina), drugi zlog pa je začetek njenega imena (Janja). Žal so stavbo kmalu potem, 4. avgusta, zalile poplave, ki so uničile vso opremo in oblačila. »Vendar smo vztrajali,« pojasnjuje Janja, »v nekaj mesecih smo spravili trgovino spet v obratovanje.« Večnoma dela sama; naroča blago, ga prevzema in razlaga ter vodi evidenco; včasih ji pri tem pomagata prijateljici Maja in Darja, po potrebi pa priskoči na pomoč tudi njen partner Sašo.

O ponudbi trgovine razlaga, da lahko kupci najdemo vsa oblačila: ženska, moška in otroška. »Največ je seveda ženskih modnih oblačil; ženske so pač rade urejene in vedno pride prav kak nov kos oblačila.« Ukvarja se z italijansko modo. »Italijanska moda je sopomenka za eleganco, prefinjenost in sodobne trende,« razlaga, »a najdete tudi slovenska oblačila, saj je prav, da podpiramo domače šiviljstvo.« Janja poudarja, da se lahko pri njej kupijo elegantne stvari za različna praznovanja in prireditve, da lahko kupcu svetujejo in ga/jo oblečejo od glave do pet – naredijo pravi outfit za vse postave. Tudi modni dodatki so tam razstavljeni: torbice, rute, šali in pasovi. Pa njene verižice, uhani, prstani, zapestnice ... Ponuja še športna oblačila, kot so trenirke, pajkice in majice – pač oblačila za vse priložnosti.

Janja uživa v svojem delu, rada nabavlja robo. Sedaj razmišlja, da bi ponudbo malo razširila, in sicer v športni del. Oglašuje na Facebooku, tam lahko kupci tudi kaj naročijo. Pa še darilne bone ponuja, da se reši zagata, kadar ne veste, kaj bi določeni osebi podarili.

Ugotavlja, da so črjanski kupci v redu, a tudi zahtevni. »Tudi drugod so taki kupci in jih popolnoma razmem. Zdaj večino že poznam, spremljam njihova pričakovanja in jim znam svetovati glede nakupa. Z nekaterimi sem se prav spoprijateljila. Obisk je soliden: kak dan je manj strank, kak dan pa več.« Na koncu najinega pogovora se zahvaljuje vsem strankam, ki jo pridno obiskujejo in ji zaupajo. »Vesela sem, ko gredo ljudje iz trgovine z nasmejanim obrazom. Upam, da se bomo z zadovoljstvom srečevali še vrsto let.«

Verjamem, Janja, da ti bo uspevalo.

Še to: Trgovina je odprta vsak delovni dan od 7h do 13h, v četrtek pa še popoldne od 14h do 18h.

Irena Greiner

EUROPE DIRECT Koroška ostaja v naši regiji

Veseli nas, da lahko na ALP Peca tudi v prihodnje gostimo Informacijski center EUROPE DIRECT Koroška, ki ostaja pomembna točka za pridobivanje zanesljivih informacij o Evropski uniji in priložnostih, ki jih ta ponuja prebivalcem naše regije. Center deluje kot most med Evropsko unijo in lokalnim okoljem ter spodbuja dialog, razumevanje in aktivno državljanstvo.

Tudi v letošnjem letu pripravljamo številne izobraževalne in zanimive dogodke za različne generacije. Posebno pozornost bomo namenili temam, kot so prepoznavanje dezinformacij, varnost na spletu, varovanje okolja, mir in solidarnost. Načrtujemo tudi družabne dogodke – kmalu bomo organizirali priljubljeni pub kviz v KMKC Kompleks, v poletnih mesecih pa bomo v Črno na Koroškem ponovno pripeljali kakovostne evropske filme in druge zanimive vsebine za širšo javnost.

Najdete nas lahko na sedežu podjetja ALP Peca, Prežihova ulica 17, Ravne na Koroškem, kjer smo vam na voljo za vprašanja, informacije in pogovor o Evropski uniji ter možnostih, ki jih ponuja.

Vabimo vas, da spremljate naše aktivnosti in se nam pridružite na dogodkih.

Sledite nam na Facebook strani EUROPE DIRECT Koroška in na Instagramu @europedirectkoroška, vabljeni pa ste tudi k obisku skupne spletne strani vseh petih centrov EUROPE DIRECT v Sloveniji: www.europedirect.si. Se veselimo!

Nika Skudnik, vodja ED Koroška

GREGORJEVO

Otroci iz vrtca Kralj Matjaž in OŠ Črna so skupaj z vzgojiteljicami in učiteljicami v sredo, 11. marca, pod večer obeležili slovenski ljudski običaj gregorjevo. Izdelali so ladjice iz naravnega materiala in tako s tem že nekaj let obujajo star slovenski ljudski običaj, ki je razširjen tudi v drugih krajih po Sloveniji. Vzporedno je potekala tudi delavnica izdelave ladjic v organizaciji Društva prijateljev mladine.

Številnim obiskovalcem kraja in staršem so zapeli nekaj ljudskih pomladnih pesmi. Nato so prižgali lučke in ladjice

spustili po vodi. Otroci so za nagrado, ker se ptički ženijo, na koncu prireditve poiskali v grmovju nekaj sladkega, črjanske kuharice pa so obiskovalce ponovno razveselile s pečenimi kvašenimi ptički. Posladkali smo se tudi s palačinkami in uživali v druženju na prostem. Hvala vsem, ki so ustvarili prijeten večer.

**Za vrtec Kralj Matjaž Črna
Cecilija Piko**

Kulturni program na gregorjevo.

Spušcanje ladjic.

Dan žena v Črni in Žerjavu

Gojenci CUDV.

Nastop šolarjev in malčkov v Delavskem domu..

Poskočne plesalke.

Žerjavska recitatorja.

Mala folklor.

Pevci z Dunjo Vrhovnik.

Žerjavčani so tudi zaplesali.

Prvošolci pozdravljajo pomlad.

NOGOMETNI TURNIR ZA MLAJŠE SELEKCIJE

Nogometni klub Peca je 14. in 15. marca organiziral nogometni turnir za mlajše selekcije v telovadnici v Črni. Skupaj smo lahko skozi celoten vikend spremljali kar 27 ekip z obeh strani meje. V soboto smo izvedli dva turnirja. Zjutraj so igrali otroci selekcij U7. Pomerilo se je 7 ekip, odigrali so tekme vsak z vsakim. Otroci so se predstavili številnim gledalcem, ki so do zadnjega napolnili tribune v telovadnici. Največ znanja je pokazala ekipa Dravograda. Na turnirju se je z borbeno igro predstavila tudi domača ekipa NK PECA. V popoldanskem času pa smo organizirali turnir za ekipe U11. 10 ekip smo razporedili v dve skupini. Na veliko veselje številne in glasne publike je zmagala domača ekipa, ki je v finalu po maratonskem izvajanju 6-metrovk slavila. Iz skupinskega dela so napredovali kot drugouvrščena ekipa, premagala jih je ekipa NK Malečnik. V polfinalu so bili boljši od NK Fužinar, v finalu pa so se zopet pomerili z vrstniki iz ekipe NK Malečnik. Po rednem delu je bil rezultat 1:1. Sledili so penali in veliko veselje naših fantov, ki so tako v konkurenci 10 ekip osvojili pokal za najboljšo ekipo turnirja U11. V nedeljo smo organizirali še turnir ekip U9. Prijavljenih je bilo 10 ekip. NK Peca je imela dve ekipi. Slavila je ekipa NK Rudarja, ki je v finalu premagala ekipo NK Paloma. Starši, gledalci in navijači so oba dni pripravili izjemno vzdušje, otroci so bili zato še bolj motivirani in so dali vse od sebe ter navdušili vso zbrano množico.

U7

1. NK DAVOGRAD
2. NK AKUMULATOR 2
3. NK AKUMULATOR 1

U9

1. NK RUDAR VELENJE
2. NK PALOMA
3. NK DRAVOGRAD

U11

1. NK PECA
2. NK MALEČNIK
3. NK FUŽINAR

Rok Klemenak

SK ČRNA SMUČANJE JE STRAST

Smučarski klub Črna je tudi v sezoni 2025/2026 uspešno nadaljeval svoje poslanstvo vzgoje mladih športnikov, spodbujanja tekmovalnega duha in ohranjanja smučarske tradicije v Zgornji Mežiški dolini. Klub je s sistematičnim delom, strokovnim pristopom ter veliko predanostjo trenerjev, staršev in prostovoljcev ostal eden pomembnejših nosilcev športnega dogajanja v lokalnem okolju.

Posebno pozornost smo tudi v tej sezoni namenjali delu z mladimi, saj prav v otroških in mladinskih kategorijah nastajajo temelji za prihodnje uspehe. Alpska šola in tekmovalne skupine so predstavljale pomemben del klubskega delovanja, pri čemer niso prispevale le k športnemu napredku otrok, temveč tudi k razvoju discipline, vztrajnosti in pripadnosti športu.

Pomemben steber delovanja kluba je bil tudi v minuli sezoni kakovostno voden trenažni proces. Naši tekmovalci so bili vključeni v načrtovano in strokovno voden vadbo, ki jo je izvajal usposobljen trenerski kader. Klub je zagotavljal ustrezne pogoje za delo v vseh starostnih skupinah, od najmlajših začetnikov do tekmovalcev v starejših otroških kategorijah ter tako skrbel za dolgoročen razvoj smučarskega podmladka.

Sezono 2025/2026 so tudi tokrat zaznamovali številni organizacijski in vremenski izzivi. Zaradi spremenljivih snežnih razmer smo morali del treningov prilagoditi ter poiskati ustrezne možnosti tudi zunaj domačega okolja. Kljub temu smo uspeli ohraniti kontinuiteto vadbene procesa in tekmovalcem omogočiti kakovostno pripravo skozi celotno sezono.

Smučarski klub Črna je bil tudi v tej sezoni organizacijsko zelo dejaven. Uspešno smo sodelovali pri pripravi in izvedbi različnih smučarskih prireditev in tekmovanj, ki so pomembno prispevala tako k razvoju domačih tekmovalcev kot tudi k prepoznavnosti smučanja v naši regiji. Takšni dogodki so zahtevali veliko usklajevanja, znanja in prostovoljnega dela, obenem pa so znova pokazali, da klub deluje povezano, odgovorno in z jasno športno usmeritvijo. Ob tem je klub tudi v sezoni 2025/2026 ostal mnogo več kot le prostor treningov in tekem. Predstavljal je skupnost, v kateri so se povezovali otroci, trenerji, starši, podporniki in prijatelji športa. Prav ta povezanost je bila ena največjih vrednot kluba in eden ključnih razlogov, da je Smučarski klub Črna tudi letos deloval stabilno, razvojno naravnano in srčno.

Za uspešno delo kluba je bila zelo pomembna tudi podpora okolja. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so prepoznali pomen športne vzgoje mladih in s svojo pomočjo prispevali k delovanju kluba. Podpora lokalne skupnosti, občine, sponzorjev in posameznikov je bila dragocena, saj je omogočala izvajanje programov, organizacijo treningov in tekem ter nadaljnji razvoj smučanja.

Alpska šola je v sezoni 2025/2026 pod budnim očesom trenerja Anžeta Porija uspešno izvajala delo v najmlajši skupini U6 in U8, v kateri je treniralo 18 otrok. Zaradi številčnosti skupine je bilo delo organizirano tudi ob dodatni pomoči pri treningih, kar je omogočilo kakovostnejšo vadbo in boljši napredek otrok. V sezoni se je pokazalo, da so mladi smučarji dobro sprejeli program dela, redno obiskovali treninge ter vidno napredovali v smučarskem znanju. Pomemben prispevek k razširitvi baze mladih smučarjev je imela tudi smučarska šola, v kateri je sodelovalo približno 100 otrok, iz nje pa so se trije vključili v klubske skupine.

Priprave na sezono so se začele že konec avgusta s kondicijskimi treningi, ki so potekali dvakrat tedensko po uro in pol. Program je zajemal raznolike vsebine, med drugim vadbo v telovadnici, pohode, rolanje, kolesarjenje, plezanje, plavanje, atletske in gimnastične vsebine ter različne gibalne igre. Prve zavoje na snegu so otroci opravili konec decembra na spodnjem smučišču na Peci, nato pa se je smučarski del sezone nadaljeval trikrat tedensko po dve uri na smučišču v Črni. Skupina je v sezoni skupaj opravila približno 25 dni treninga na snegu.

Tekmovalno so se otroci zelo dejavno vključevali v tekmovalna za Koroški pokal, kjer je klub na posameznih tekmah zastopalo več kot deset tekmovalcev. Ob številčni udeležbi je bilo posebej spodbudno tudi vzdušje, saj so otroci tekme doživljali z veliko veselja in športnega navdušenja, ne glede na doseženi rezultat. Ob koncu sezone so dosegli tudi zelo lepe skupne rezultate, med katerimi izstopata drugo mesto Filipa Grobelnika in drugo mesto Jana Jelena ter več drugih uvrstitev med najboljših deset.

Skupina U10 je v sezoni 2025/2026 pod vodstvom trenerke Alenke Vašl izvajala kondicijski in tekmovalni program. S kondicijskimi treningi so začeli že aprila in jih redno izvajali do konca šolskega leta, po poletnem premoru pa so nadaljevali septembra, ko so se skupaj z ekipo U12 udeležili tridnevni priprav na Rogli. Treningi so vključevali rolanje, kolesarjenje, plavanje, pohode ter vadbo v telovadnici Osnovne šole Črna in na domačem stadionu.

Na snegu je skupina prvi trening opravila na ledeniku Mölltal, nato pa trenirala še na Turracherju, Gerlitznu, Weinebenu, Peci in domačem smučišču. Do konca marca so skupaj opravili 48 dni na snegu. Tekmovalci so nastopili na štirih tekmah Koroškega pokala ter na petih regijskih tekmah.

V skupnem seštevku Koroškega pokala so dosegli naslednje uvrstitve: Lara Jug Kumer 5. mesto, Anže Pavše 5. mesto, Julija Hercog 6. mesto, Filip Kert 6. mesto in Iza Klančnik 16. mesto.

Skupina U12 je v sezoni 2025/2026 pod vodstvom trenerja Gala Oderlapa opravila pripravljalo in tekmovalno obdobje. Kondicijske priprave so začeli na stadionu in v okolici, sprva z dvema, nato pa s tremi treningi tedensko. Na sneg so prvič odšli novembra na ledenik Mölltal, kjer so preizkusili novo opremo in začeli tehnične priprave.

Tekmovalno sezono so začeli 10. januarja 2026, skozi sezono pa so se udeležili šestih regijskih tekem in štirih državnih tekem. Na regijski ravni so dosegli zelo dobre skupne uvrstitve, pri čemer je bila najuspešnejša Neža Pavše s 1. mestom, Zoja Janežič je osvojila 5. mesto, Frida Sofija Britovšek pa 7. mesto. Uspešni so bili tudi na državnih tekmah, kjer je Neža Pavše dosegla 4. mesto, Zoja Janežič 13. mesto, Frida Sofija Britovšek pa 12. mesto. Poleg tega se je skupina udeležila tudi mednarodne tekme Mini pokal Vitranc ter Pokala Roka Petroviča. Sezono so zaključili na Rogli z zadnjimi tekmami v superveleslalomu.

Skupina U14/U16 je v sezoni 2025/2026 pod vodstvom zdaj že legendarnega trenerja Blaža Jelena opravila zelo obsežen in zahteven trenažni proces. Po napornem poletnem obdobju, ko so tekmovalci pod vodstvom kondicijske trenerke Neže Skuk trenirali kar pet- do šestkrat tedensko, je sledil zgodnji prehod na sneg. S smučarskimi treningi so začeli že v začetku septembra v Cervinii, nadaljevali na ledeniku Hintertux, del priprav pa opravili tudi v namenski smučarski dvorani v Nemčiji. Od konca novembra so večino treningov izvajali na bližnjih smučiščih avstrijske Koroške, predvsem na Turracherju, Peci in drugih terenih.

V ekipi so bile tri tekmovalke otroških kategorij ter Metka Osojnik, ki je že nastopala v programu FIS in v pokalu NEO. Skupina je skozi sezono dosegla vrsto zelo odmevnih rezultatov. Marta Osojnik je dosegla 3. mesto v superveleslalomu na Rogli, 4. mesto v veleslalomu v Kranjski Gori, 5. mesto v superveleslalomu na Rogli ter dve 6. mesti - v slalomu v Kranjski Gori in na Arehu. Maks Franc Doler je dosegel 5. mesto v slalomu na Starem vrhu, 7. mesto v slalomu na Arehu, 7. mesto v slalomu v Cerknem ter 7. in 8. mesto v veleslalomu v Kranjski Gori. Tinkara Mešnjak pa je zabeležila 5. in 7. mesto v slalomu, 10. mesto v slalomu, 12. mesto v veleslalomu in 14. mesto v superveleslalomu.

V ekipi Smučarskega kluba Črna imamo tudi dva pridružena člana, ki trenirata skupaj z nami in sta enakovredna člana našega kluba. Cora Gostenčnik je bila najuspešnejša z 1. mestom v slalomu na državnem prvenstvu v Kranjski Gori - Podkorenu, 1. mestom v superveleslalomu v Kranjski Gori, še enim 1. mestom v slalomu na Arehu ter dvema 2. mestoma, in sicer v superveleslalomu v Kranjski Gori in slalomu v Cerknem. Njen brat Tine Gostenčnik je sezono zaznamoval s 4. mestom v slalomu na Arehu, 5. mestom v slalomu v Podkorenu, dvema 6. mestoma v slalomu v Podkorenu in Cerknem ter 6. mestom na Starem vrhu. Skupina U14/U16 je tako tudi v tej sezoni potrdila kakovostno delo, veliko predanost treningu in visoko tekmovalno raven, s katero je uspešno predstavljala klub na domačih in mednarodno obarvanih tekmovanjih.

Tekmovalno zelo uspešna je bila tudi Metka Osojnik, ki je v pokalu NEO dosegla 2. mesto v veleslalomu v Kranjski Gori, 3. mesto v veleslalomu na Rogli, 4. mesto v veleslalomu v Kranjski Gori, 4. mesto v veleslalomu na Koralpah ter 4. mesto v slalomu na Sorici.

ČRJAN NA VRHU - MIHA OSERBAN NAVDUŠIL V IZJEMNI SEZONI

V Smučarskem klubu z velikim ponosom spremljamo športno pot našega Mihe Oserbana, ki je v letošnji sezoni znova dokazal, da sodi med najbolj obetavne slovenske alpske smučarje v tehničnih disciplinah.

Sezona 2025/2026 je bila zastavljena ambiciozno in z visokimi pričakovanji. Začetek nastopov v evropskem pokalu Mihi zaradi visokih startnih števil ni prinesel rezultatov, ki si jih je želel in jih je skupaj z ekipo tudi načrtoval. Kljub temu je skozi celotno sezono vztrajal, trdo delal in verjel v svoj napredek, kar se mu je proti koncu sezone tudi obrestovalo. Uspelo mu je osvojiti prve zelene točke evropskega pokala, kar predstavlja pomemben mejnik v njegovi športni poti. Na FIS tekmovanjih je dosegel več vrhunskih rezultatov, med katerimi posebej izstopajo zmage v Kranjski Gori in na Rogli ter odlični nastopi na domačih tekmah, kjer je v močni mednarodni konkurenci pokazal izjemno zrelost, borbenost in tehnično dovršenost. Poseben pečat je pustil nastop v Kranjski Gori, kjer je z izvrstno drugo vožnjo navdušil in stopil na najvišjo stopničko. Takšni trenutki so za naš klub,

kraj in vse ljubitelje smučanja v Črni neprecenljivi, saj dokazujejo, da tudi iz našega okolja prihajajo športniki, ki lahko posegajo po samem vrhu. Miha želi nadaljevati pot naših vrhunskih smučarjev in jo soustvarjati tudi sam.

Najodmevnejši dosežki sezone so:

1. mesto - Kranjska Gora (SLO), veleslalom
1. mesto - Kranjska Gora (SLO), veleslalom
1. mesto - Rogla (SLO), veleslalom
2. mesto - Pozza di Fassa (ITA), veleslalom
7. mesto - Reiteralm (AUT), v izjemno močni mednarodni konkurenci, kjer so nastopili tudi tekmovalci svetovnega pokala, med njimi Marco Schwarz in Stefan Brennsteiner
10. mesto - Narvik (NOR), mladinsko svetovno prvenstvo.

Posebno težo letošnji sezoni daje tudi podatek, da Miha sezono 2025/2026 zaključuje na 82. mestu svetovne FIS lestvice v veleslalomu, hkrati pa je drugi najboljši veleslalomist na svetu v svojem letniku 2006. To je izjemen dosežek, ki potrjuje njegovo kakovost, predanost in velik potencial za prihodnost. Miha s svojimi uspehi ni le odličen tekmovalc, temveč tudi velik zgled mlajšim generacijam. Njegova vztrajnost, delavnost in športna disciplina so navdih vsem mladim, ki v našem klubu šele stopajo na svojo športno pot. Vsi skupaj verjamemo, da je letošnja sezona le nova stopnica na poti do še večjih dosežkov. Miha je dokaz, da lahko Črjani z voljo, delom in srčnostjo posežemo zelo visoko.

Zapisal: Robi Mešnjak

BILTEN OB 20-LETNICI OBUDITVE KEGLJANJA V ČRNI

Kegljaško društvo Črna je praznovalo 20. obletnico decembra 2025, malo kasneje pa je izšel tudi njihov BILTEN.

Uvodno besedo je zapisal predsednik KD Črna Stanislav Kordež, njegovim pozitivnim besedam pa se pridružujeta mag. Romana Lesjak, županja občine, in Zoran Mojšker, predsednik KZS. Najobširnejši prispevki v biltenu so delo Ivana Ropiča, ki piše o zgodovini kegljanja v Črni, predstavi Kegljaško društvo Črna, spregovori o otvoritvi prenovljenega 3-steznega kegljišča ter o pridobitvi novega 4-steznega kegljišča. Svoje zapise so prispevali tudi trenerji, sodniki in kegljači, ki delajo z mladimi športniki. Posebne spomine na delo s kegljači pred dvajsetimi leti ima prejšnji župan občine Janez Švab. O dobrih izkušnjah s kegljači govorijo tudi upokoјenci, ravnatelj osnovne šole in direktor CUDV. Fotografije so iz arhivov članov društva, nekatere pa so last fotografov Toma Jeseničnika in Borisa Kebra. Na koncu biltena je društvo zapisalo zahvalo vsem, ki so karkoli doprinesli k izgradnji novega kegljišča, ali finančno ali z delom, tako podjetjem kot posameznikom.

»Sedaj se piše nova zgodovina KD Črna.
Naj društvo tudi v prihodnje uspešno kotali svojo pot.«

Irena Greiner

UTRINKI

Mirko Rataj je v Lukovici prejel najvišje čebelarstvo priznanje 1. stopnje Antona Janše.

Dr. Jurij Gorjanc, dr. med., Peter Naglič in Bojan Krznar na najvišjem vrhu Ekvadorja, Chimboraza 6263 m.

HODITI, TEČI, KOLESARITI ...

... in še marsikaj drugega (seveda v Črni tudi smučanje)! To je imel zelo verjetno v mislih Juvenal, pesnik in mislec starega Rima, ko je zapisal »Mens sana in corpore sano« (Zdrav duh v zdravem telesu). Kot je to veljalo pred dva tisoč leti, tako velja to tudi danes: **Ni zdravega duha brez zdravega telesa in ni zdravega telesa brez zdravega duha!**

ZAKAJ JE GIBANJE TEMELJ ZDRAVJA

Telo in duh, oba sta v ravnovesju; če se poruši eden, se poruši tudi drugi. Zato je potrebno z urjenjem (treningom) oba neprestano vzpodbujati. Včasih so se ljudje veliko več gibali in fizično delali kot danes; zato ni bilo tolikšne potrebe, da bi se opozarjali (ali bili opozarjani), da se je treba gibati. Danes pa je vse ravno obratno: veliko manj fizično delamo, veliko manj se gibamo, veliko sedimo. In je zato potrebno, da se opozarjamo (da smo opozarjani), da bi se več gibali. To velja še posebej za otroke, ki so v razvojni fazi. To pa niti slučajno ne pomeni, da se starejši, katerekoli starosti, lahko skrijejo za mislijo, no, saj za mene pa to ne velja, ni potrebno oz. je prepozno. Nikoli ni prepozno! Včasih je bila realnost, da so morali starši otroka z igrišča klicati, pridi takoj domov in se začni učiti. Danes pa je realnost, da starši podijo otroke na igrišče, češ, dosti je sedenja, računalnika, tablice, telefona, televizije, pa tudi učenja včasih. In tu se začne en velik problem sodobnega časa!

SODOBNI ČLOVEK IN EVOLUCIJSKI PARADOKS

Mnoge raziskave potrjujejo, da v povprečju ljudje v sodobnem svetu, kamor seveda spadamo **tudi Slovenci, nazadujemo na telesnem področju**: smo telesno vedno manj spretni, telesna moč je evidentno slabša, teža telesa je precej povišana, neprimerno več je lokomotornih in mišičnih obolenj, vedno bolj se kažeta hitrejša utrujenost in slabša koncentracija, več je stresa, depresij in napetosti. Po drugi strani pa beležimo precejšen razvoj intelektualnih potencialov povprečnega človeka v razvitem svetu. Kam gre razvoj človeštva, če se bo razvijalo v to smer, kot so sedanji trendi, je zelo povedno prikazal nek ameriški fiziolog: narisal je človeka z ogromno glavo ter z zelo zelo majhnimi rokami in nogami. Seveda je ta risba na simbolni ravni, a se za njo skriva velika resnica. In ta resnica nam pravi, da je človek prešel dolgo, večdesettisočletno evolucijsko dobo, v kateri je ves čas hodil, delal, se gibal. Evolucijsko torej ni pripravljen za sedenje, za mirovanje. In je torej to, kar se v zadnjih, recimo 50-tih letih vse bolj dogaja, torej sedenje za računalnikom ali televizijo, v nasprotju z evolucijskim stanjem (in potrebami) človeka. Je kvarno za njegovo zdravje in razvoj! Zato je torej potreben klic ... hoditi, teči, kolesariti in še marsikaj drugega ... ta klic od prvih skromnih začetkov postaja vse glasnejši. A bo potrebno, da bo še glasnejši, če ne bomo začeli spreminjati

svojih navad (razvad), ki so se v nas razbohotile v zadnjih desetletjih. In pri enih bolj, pri drugih manj, načele telesno in psihično zdravje. **V domeno našega spoznanja in močne volje mora prodreti informacija, da gibanje z različnimi vsebinami postane naš vsakdanjik, naša potreba. Pri otrocih pa z neprisiljenim in sistematičnim razvijanjem kulture gibanja slediti težnji, da otroci gibanje ponotranjijo in le-to postane njihova stalna vrednota.**

KAJ PRIDOBIMO Z REDNIM GIBANJEM

In kaj konkretno bomo dosegli z vztrajnim in rednim gibanjem:

- povečala se bo telesna spretnost, gibljivost, koordinacija,
- pridobilo se bo na telesni moči,
- prekomerna (nezdrava) telesna teža se bo znižala,
- mišični tonus se bo ojačal in se uravnovesil,
- zmanjšala se bo verjetnost lokomotornih in mišičnih obolenj,
- zmanjšala se bo verjetnost različnih bolezni,
- zavrle se bodo različne kronične bolezni (sladkorna, osteoporoza, srčno-žilne, tudi rakave ...),
- izboljšala se bosta pozornost in spomin,
- povečala se bosta ustvarjalnost in sposobnost reševanja nalog oz. problemov,
- izgubljal se bo občutek utrujenosti, napetosti, stresa in depresivnosti,
- povečala se bo pozitivna življenjska energija in veselje do življenja.

Redno gibanje je ena najpreprostejših in hkrati najučinkovitejših naložb v naše zdravje. Le-to ne vpliva le na telesno pripravljenost, temveč pomembno prispeva tudi k boljšemu počutju, večji zbranosti in s tem h kakovostnejšemu življenju. Že z majhnimi, a rednimi koraki lahko dolgoročno dosežemo velike pozitivne spremembe.

KOLIKO IN KAKO INTENZIVNO SE GIBATI

Ker je računalnik dejstvo in ne gre brez njega, službeno ali doma (tudi brez televizije bolj težko), začnimo kar pri njem, in to z lažjimi nalogami - vajami, ki jih izvajamo ob sami uporabi računalnika (televizorja):

- med uporabo vsakih 30 do 40 minut naredimo krajši odmor,
- med odmorom naredimo vaje raztezanja, dobro ga je tudi obogatiti s krajšo hojo, če objektivne okoliščine to dopuščajo,
- ob neposredni daljši uporabi računalnika (televizorja) lahko med uporabo tudi nekaj časa ob njem stojimo ali hodimo na mestu.

Seveda so zgoraj navedene vaje le neposredna, kratkoročna sprostitev telesa in duha od priklenjenosti na računalnik (televizor) v neki konkretni situaciji, ki so sicer še kako potrebne. Nikakor pa to ni nadomestilo za dolgoročni zdrav razvoj telesa in duha.

Zdrav razvoj nam praviloma prinese le redno gibanje, katerega konkretno vsebino si vsak posameznik izbere sam, glede na svoj interes, objektivne danosti, posebnosti, omejitve. Pri tem pa je potrebno takoj vedeti in poudariti to: da vsak slow motion (počasen sprehod) še ne pomeni pozitivnega vpliva na naše telo. Počasen sprehod je sicer dober za dušo, za meditiranje, sproščanje, nikakor pa ne za utrjevanje oz. ohranjanje telesnih sposobnosti. Hoditi, teči, kolesariti ... ali karkoli drugega je potrebno vsaj tako hitro in močno, da se pulz dvigne vsaj na 110–120 utripov na minuto, ali da se začnemo vsaj malo potiti (pa ne od poletne vročine). Ko se nam to zgodi, smo v situaciji, da polnimo svoje telo z energijo in zdravjem.

In koliko in kakšno gibanje je potrebno za res zdrav razvoj? Za uresničevanje primerne zdravega razvoja obstajajo splošno uveljavljene mednarodne smernice za telesne aktivnosti. Le-te priporočajo kombinacijo zmerne in visoko intenzivne aktivnosti. **Zmerna intenzivnost:** dihanje se ob gibanju pospeši, lahko še govoriš; to dosežemo s hitro hojo, lažjim kolesarjenjem, rekreativnim plavanjem ipd. **Visoka intenzivnost:** dihanje je ob gibanju hitro, težko govoriš; to dosežemo s tekom, kolesarjenjem v klanec, z intenzivnimi športnimi igrami ipd.

Priporočena tedenska vadba:

A. Otroci in mladostniki (5–17 let):

Vsaj 60 minut zmerne do visoko intenzivne telesne vadbe na dan oz. vsaj 360 minut tedensko.

- Tek, kolesarjenje ipd, igre na prostem,
- vsaj 3 dni na teden vključena visoka intenzivnost (tek, intervali, hitre igre, športni trening),
- vsaj 3 dni na teden vključene vaje za moč (plezanje, sklece, vaje z lastno težo, ipd.).

(otroci od 5. do približno 9. leta večino teh aktivnosti – ne pa vseh! – izvedejo s svojimi spontanimi vsakodnevnimi

telesnimi aktivnostmi oz. gibanjem. Po devetem letu pa je te spontanosti gibanja že precej manj in je potrebno začeti s še bolj planirano skrbjo za gibanje).

B. Odrasli (18–64 let):

- Vsaj 150–300 minut zmerne intenzivnosti na teden (hitra hoja, rekreativno kolesarjenje, lažje telesne vaje, lažje igre ipd.)

ali

- 75–150 minut visoke intenzivnosti na teden (tek, kolesarjenje v klanec, intenzivne telesne vaje, intenzivne igre ipd.)

ali (najbolje) kombinacija obeh intenzivnosti.

C. Starejši od 65 let:

Enako kot odrasli, zmanjšano za do okvirno 25% (eno četrtno); zmanjšanje je odvisno od vsakega posameznika oz. od njegove telesne pripravljenosti.

Dodatno, starejši od 65 let: vaje za ravnotežje, 3 krat tedensko različne ravnotežnostne vaje. (Zelo priporočljivi sta: stati na eni nogi 25 sekund, nogi zamenjati. Stati na eni nogi z zaprtimi očmi do 10 sekund, nogi zamenjati. Obe vaji vsaj 3 krat ponoviti. Najboljše vsak dan po jutranjem vstajanju.). Vaje, njihovo intenzivnost in primernost in s tem učinkovitost ter s tem našo telesno pripravljenost je dobro sproti spremljati oz. meriti. Danes v sodobnem svetu je to najboljše narediti s posebnimi urami, ki nam lahko podajo točne parametre naše vadbe in potem le-to lahko primerno usmerjamo. Ampak to praviloma počno oz. bodo počeli le tisti, ki se zelo resno, tako rekreacijsko kot tekmovalno, ukvarjajo s telesno vadbo. Velika večina seveda tega pripomočka ne bo uporabljala. In kako potem spremljati učinke naše vadbe in jo pravilno usmerjati? **S poslušanjem samega sebe. Človek je sam sebi najboljši kontrolor in regulator.** Torej: prisluhneš, kako se med vadbo počutiš in v skladu s počutjem povečuješ intenzivnost vadbe. Ko začutiš, da je dovolj, ko tudi počutje že ni več najboljše, intenzivnosti ne povečuješ več. Z redno vadbo se bo prag prijetnega počutja višal. To pomeni, da v svojih telesnih kapacitetah napreduješ. Če pa se ti bo nižal, pomeni, da si z vadbo pretiraval (ali pa so nastopile kakšne zdravstvene težave). Nikoli ne pretiravati, nikoli ne iti do konca, do tako imenovane 100-odstotne sposobnosti; to naj se pusti le tistim, ki se tekmovalno ukvarjajo s telesnimi aktivnostmi oz. športom.

KAKO SPREMLJATI SVOJO TELESNO PRIPRAVLJENOST

Ko se ukvarjamo s telesno vadbo z namenom zdravega telesnega razvoja, nas verjetno prej ali slej začne zanimati, **kje pa jaz pravzaprav stojim**, ali sem povprečno pripravljen ali slabo ali dobro. Da to ugotovim, se lahko poslužim preprostih mednarodnih testov. S temi testi lahko izmeriš svoje telesne kapacitete in s tem ugotoviš, na kakšni stopnji

telesne pripravljenosti si. Za tiste, ki se bolj resno in dosledno ukvarjajo s telesno vadbo, je najbolj primeren Cooperjev test. Za tiste, ki pa niso tako zagnani in bi le radi videli, kje stojijo s svojo telesno pripravljenostjo, so najbolj primerni testi za hojo, nekakšne modifikacije Cooperjevega testa. Rezultati testa so seveda najboljši pokazatelj, da vidimo, kje stojimo s svojo telesno pripravljenostjo in kako nadaljevati s svojim telesnimi aktivnostmi.

COOPERJEV TEST VZDRŽLJIVOSTI

Cooperjev test je ustvaril dr. Kenneth Cooper 1968. leta za oceno telesnih sposobnosti ameriških vojakov. To je vzdržljivostni test, v katerem je treba v 12 minutah preteči čim daljšo razdaljo. S testom merimo telesno pripravljenost in spremljamo napredek (ali upad) le-te. Kako poteka test? Trajanje: 12 minut, prostor: atletska steza (praviloma ima 400 m). Izvajanje: segrevanje do 10 minut s hitro hojo ali blagim tekom, raztezanje. Test: zmeren začetek, postopno pospeševanje, hitro pospeševanje zadnji dve minuti. Na cilju po 12-ih minutah: zapisati pretečeno razdaljo. Rezultati testa nam prikažejo našo telesno pripravljenost:

Tabele rezultatov:

Moški od 12–19 let

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2700 m in več	odlično	2300 m in več	odlično
2400–2700	zelo dobro	2100–2300	zelo dobro
2200–2400	dobro	1900–2100	dobro
2000–2200	zadovoljivo	1700–1900	zadovoljivo
manj kot 2000	slabo	manj kot 1700	slabo

Ženske od 12–19 let

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2700 m in več	odlično	2300 m in več	odlično
2400–2700	zelo dobro	2100–2300	zelo dobro
2200–2400	dobro	1900–2100	dobro
2000–2200	zadovoljivo	1700–1900	zadovoljivo
manj kot 2000	slabo	manj kot 1700	slabo

Moški 20–29

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
3000 m in več	odlično	2500 m in več	odlično
2700–3000	zelo dobro	2300–2500	zelo dobro
2400–2700	dobro	2000–2300	dobro
2200–2400	zadovoljivo	1800–2000	zadovoljivo
manj kot 2200	slabo	manj kot 1500	slabo

Ženske 20–29

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
3000 m in več	odlično	2500 m in več	odlično
2700–3000	zelo dobro	2300–2500	zelo dobro
2400–2700	dobro	2000–2300	dobro
2200–2400	zadovoljivo	1800–2000	zadovoljivo
manj kot 2200	slabo	manj kot 1500	slabo

Moški 30–39

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2800 m in več	odlično	2300 m in več	odlično
2500–2800	zelo dobro	2100–2300	zelo dobro
2300–2500	dobro	1900–2100	dobro
2100–2300	zadovoljivo	1700–1900	zadovoljivo
manj kot 2100	slabo	manj kot 1700	slabo

Ženske 30–39

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2800 m in več	odlično	2300 m in več	odlično
2500–2800	zelo dobro	2100–2300	zelo dobro
2300–2500	dobro	1900–2100	dobro
2100–2300	zadovoljivo	1700–1900	zadovoljivo
manj kot 2100	slabo	manj kot 1700	slabo

Moški 40–49

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2600 m in več	odlično	2100 m in več	odlično
2400–2600	zelo dobro	1900–2100	zelo dobro
2200–2400	dobro	1700–1900	dobro
2000–2200	zadovoljivo	1500–1700	zadovoljivo
manj kot 2000	slabo	manj kot 1500	slabo

Ženske 40–49

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2600 m in več	odlično	2100 m in več	odlično
2400–2600	zelo dobro	1900–2100	zelo dobro
2200–2400	dobro	1700–1900	dobro
2000–2200	zadovoljivo	1500–1700	zadovoljivo
manj kot 2000	slabo	manj kot 1500	slabo

Moški 50+

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2400 m in več	odlično	1900 m in več	odlično
2200–2400	zelo dobro	1700–1900	zelo dobro
2000–2200	dobro	1500–1700	dobro
1800–2000	zadovoljivo	1300–1500	zadovoljivo
manj kot 1800	slabo	manj kot 1300	slabo

Ženske 50+

Razdalja:	Ocena:	Razdalja:	Ocena:
2400 m in več	odlično	1900 m in več	odlično
2200–2400	zelo dobro	1700–1900	zelo dobro
2000–2200	dobro	1500–1700	dobro
1800–2000	zadovoljivo	1300–1500	zadovoljivo
manj kot 1800	slabo	manj kot 1300	slabo

Kljub temu da je Cooperjev test že precej star, je še vedno aktualen in zelo dobro meri telesno učinkovitost. Njegove prednosti so predvsem v tem:

je enostaven, je brezplačen, ni potrebna posebna oprema, ga lahko izvedemo sami brez pomočnikov, je zelo dober indikator telesne pripravljenosti, omogoča primerjavo med posameznimi merjenji in s tem ugotavljanje napredka oz. nazadovanja, je uporaben za vse - od rekreativcev do tekmovalcev.

VZDRŽLJIVOSTNI TEST HOJE

Za tiste, ki se ne tako intenzivno ukvarjajo s telesnimi aktivnostmi za zdravje, za svoj telesni razvoj in za pospešeno rekreacijo, a kljub temu skrbijo za vse to, so bolj primerni testi za hojo. Obstaja več teh testov. Zaradi svoje enostavnosti, racionalnosti in dokaj objektivne merljivosti je med najbolj uporabljivimi: **6-minutni test hoje**.

Namen testa je oceniti telesno vzdržljivost. Test omogoča primerjavo med posamezniki ter spremljanje napredka pri telesni aktivnosti. Je preprost, varen in vsem dostopen. Izvajamo ga lahko sami na atletski stezi (ima praviloma 400 m), lahko pa tudi na katerikoli drugi ravni površini, v dolžini vsaj 50 m. Postopek: na tej površini hodimo 6 minut čim hitreje, kot le lahko, vendar enakomerno in s takšno hitrostjo, da vzdržimo vseh šest minut. Ne tečemo, čeprav bi mogoče lahko! Po 6 minutah izračunamo dolžino, ki smo jo prehodili. Na osnovi spodnjih tabel in naših dobljenih podatkov odčitamo našo telesno pripravljenost. S tem ugotovimo, kje smo. Imamo pa tudi parametre za ugotavljanje, kam bi radi prišli v svoji telesni pripravljenosti.

REZULTATI

Moški (čas 6 minut)

Starost	Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Zelo dobro	Odlično
15-29 let	manj kot 540 m	540-560	560-600	600-650	več kot 650
30-39 let	520	520-540	540-580	580-630	630
40-49 let	500	500-520	520-560	560-610	610
50-59 let	480	480-500	500-540	540-590	590
60-69 let	450	450-480	480-500	500-500	550
70+ let	350	350-400	400-460	460-500	500

Ženske (čas 6 minut)

Starost	Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Zelo dobro	Odlično
15-29 let	manj kot 500 m	500-520	520-580	580-620	več kot 620
30-39 let	480	480-500	500-530	530-580	580
40-49 let	460	460-480	480-510	510-560	560
50-59 let	440	440-460	460-500	500-540	540
60-69 let	400	400-440	440-480	480-510	510
70+ let	340	340-370	370-410	410-460	460

Opomba: Navedene vrednosti so orientacijske in veljajo za zdravo populacijo brez večjih omejitev gibanja!

Kot rečeno, ta test je bolj za tiste, ki se ne zelo redno in intenzivno ukvarjajo s telesno vadbo, želijo pa ugotoviti (in spremljati), kakšna je njihova telesna pripravljenost. Vsak sam pa se odloči, ali bo uporabljal Cooperjev test ali test hoje ali kombinacijo obeh. **V vsakem primeru pa je prav, koristno in varno, če smo relativno redno telesno aktivni, da se občasno izmerimo.** Lahko pa seveda tudi tisti, ki so telesno bolj malo aktivni ali tako rekoč sploh niso, da ugotovijo, kje

so (in se bodo potem mogoče ob slabih testnih rezultatih zamislili nad seboj in začeli resno razmišljati, da bi bilo dobro del svojega časa nameniti tudi telesnim aktivnostim!).

GIBANJE IN OSEBE S TELESNO OVIRANOSTJO (TER STAREJŠE OSEBE)

Ko govorimo o gibanju kot temelju zdravega telesa in zdravega duha, se moramo zavedati, da to ne velja le za populacijo brez telesnih omejitev. Ta zakonitost velja za vse ljudi – tudi za osebe s telesno oviranostjo, ne glede na vzrok, stopnjo ali čas nastanka oviranosti. Tudi pri njih velja, da porušeno ravnovesje med telesom in duhom dolgoročno vodi v slabšanje zdravja in kakovosti življenja.

Telesna oviranost ne pomeni, da gibanje ni potrebno, temveč pomeni, da mora biti drugačno, prilagojeno in individualno. Evolucijsko gledano je tudi telo osebe s telesno oviranostjo telo, ustvarjeno za gibanje – kolikor je to mogoče. In prav vsako gibanje, pa naj bo še tako omejeno, ima pozitiven učinek: ohranja funkcionalnost, zmanjšuje sekundarne zdravstvene zaplete, izboljšuje počutje, koncentracijo in občutek lastne vrednosti.

Posebej pomembno je poudariti, da pri osebah s telesno oviranostjo gibanje pogosto ni le sredstvo za telesni razvoj, temveč tudi ključni dejavnik telesne in psiho-socialne rehabilitacije. Redna, ustrezno prilagojena telesna aktivnost zmanjšuje občutke pasivnosti, odvisnosti in socialne izključenosti ter krepi občutek nadzora nad lastnim telesom in življenjem.

Pri otrocih s telesno oviranostjo ima gibanje še dodatno težo. Če se še v razvojnem obdobju vzpostavi pozitiven odnos do gibanja – brez prisile, a sistematično in strokovno vodeno – obstaja bistveno večja verjetnost, da gibanje postane del njihove identitete, njihova potreba in trajna vrednota, ne glede na omejitve.

Zato sodoben poziv h gibanju ne sme biti enodimenzionalen. Ne gre le za hitrost, razdalje, rezultate ali teste, temveč

za ustvarjanje pogojev, v katerih se lahko giblje vsak – v skladu s svojimi zmožnostmi. Kultura gibanja neke družbe se namreč ne kaže samo v tem, kako uspešni so najbolj sposobni, temveč tudi v tem, kako in koliko se vključujejo tudi tisti s telesnimi omejitvami.

Za starejše osebe (70+), ki v procesu staranja postopoma postajajo telesno vse bolj omejeni, v bistvu veljajo enake ugotovitve in trditve kot za osebe s telesno oviranostjo.

V tem smislu velja temeljno sporočilo tega zapisa za vse: **nikoli ni prepozno in nihče ni izključen**. Gibanje je potreba, pravica in možnost – za vsakega posameznika, seveda na njegov način!

GIBANJE KOT POGOJ KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Richard Bach, avtor slovite novele o galebu Jonathanu, je zapisal: Če si nekaj močno želiš, se ti bo to tudi uresničilo, vendar moraš tudi nekaj storiti za to. To misel je na najboljši možen način opredmetil z letenjem Jonathana, ki leti v višine in z užitkom uresničuje svoje sanje. Mi vsi imamo svoje sanje, ki jih želimo uresničevati. Da pa bi to lahko storili, je

temeljni pogoj kvaliteta našega življenja. Pri tem je kvaliteta življenja precej raztegljiv in splošno nedorečen pojem, je zelo osebna stvar. Nekaj pa zanesljivo drži: naša kvaliteta življenja je vezana na gibanje. Če se ne moremo gibati, je slabša, če se omejeno gibamo, tudi ni najboljša. Če pa se gibamo neboleče, sproščeno, če lahko poletimo kot Jonathan, se naše sanje uresničujejo in kvaliteta življenja je dobra. Da pa se lahko tako gibamo, je veliko odvisno od nas samih. Obstoja neizpodbitna zakonitost: **bolj ko se bomo gibal, lažje se bomo gibal**. (Seveda pa tudi nobeno pretiravanje nad lastne trenutne sposobnosti ni dobro niti priporočljivo!) Z rednim gibanjem nam bo le-to postalo vse bolj spretnost, ki bo postopoma prešla v navado in le-ta v potrebo. Potreba po gibanju pa pomeni, »da si tega želim, da mi ni nobena muka, ko moram spet iti hoditi, teči, kolesariti itd, itd, itd ... to storim z nestrpnim pričakovanjem in veseljem«. In tako živim zdravo življenje, ki je temeljni pogoj kvalitete življenja. Prav kvaliteti življenja pa je namenjen ta zapis!

Marijan Lačen

**ŽIVEL 1. MAJ
PRAZNIK DELA**

PUST 2026

Foto: Nenad Čmarec

FAUŠ DUR – 20 LET

»Če razprodamo koncert na Prevaljah v predprodaji, grem peš od družbenega do Črne.« In sem pešačil ... Bilo je leta 2013. Spremljal me je Dejan, ki izgleda to nedeljo tudi ni imel kaj bolj pametnega za delat, kot premljavati z mano razne glasbene dogodivščine, ki so se nam do takrat pripetile in se nam še bodo, medtem ko sva verjetno prvič prehodila celo traso v enem kosu.

Začela pa se je Fauš Dur zgodba prej. Tam nekje v 2006 je Rok prišel na idejo, da bi bilo fajn na odru Kulturnega doma organizirati »jamm session« z aktivnimi koroškimi muzikanti. Prvi poskus je bil bolj alternativne narave. Naslednje leto 2007 pa smo postavili koncept prireditve, ki mu ostajamo zvesti še danes. Nastal je »Fauš Dur festival«. Na oder povabimo glasbene zasedbe, ki aktivno več ne delujejo, a se za to priložnost ponovno sestavijo. Krasno, ampak glasbeni ego je enak vsem ostalim. Seveda nihče ni želel nastopiti prvi, pred neogretim občinstvom. Kakopak je bila logična odločitev, da bomo prijatelji/organizatorji naredili band, ki bo na festivalih pač otvoril dogodek.

In tako se je rodil **Fauš Dur band**. Bili smo trije. Kmalu štirje. Pet, šest, sedem, kdo še šteje. Prvi samostojni koncert smo organizirali leta 2008 v Kulturnem domu v Črni. Neizkušeni seveda nismo pripravili kakšnega komada za dodatek. Po skoraj dveh minutah pompozna aplavza iz nabite dvorane smo po dogovarjanju v zaodru ponovili Gibonnijevo »Činim pravo stvar«. Je nekaj simbolike v tem.

Prvo obdobje delovanja Fauš Dura smo preigrali veliko soul glasbe v stilu Otisa Reddinga, Arethe Franklin in ostalih.

Smo pa kar hitro ugotovili, da se najdemo tudi v bolj 80s, pop, rock zvrsteh. Nekako je naše vodilo pri izboru komadov vedno bilo in ostaja enako. Radi igramo zahtevnejše komade, ki pa so kljub temu popularni in so pustili v zgodovini glasbe nek pečat.

Imamo velik privilegij, da je ljudem naše glasbeno potovanje všeč in nas spremljajo na koncertih. Brez krasne publike tudi nas ne bi bilo – vsaj ne v taki obliki, kot je Fauš Dur poznan danes. V letih se je nabralo kar nekaj posebnih doživetij, na katere smo zelo ponosni. Najbolj ponosni smo seveda na to, da še obstajamo, ostajamo prijatelji, tudi s člani, ki ne sodelujejo več v bendu. V dvajset letih so v ekipi Fauš Dur banda sodelovali ali še sodelujejo: **Davorin Jelen, Luka Pernek, Julija Merkač, Joshua Kajzer, Žan Grabner, Miran Vrabčič, Jan Osojnik, Grega Štehar, Tadej Drobne, Miha Šrmpf, Aleš Ipavic, Vita Repnik, Rina Repnik, Martina Pavalec Komes, Dejan Dimec, Klara Jerak, Lucija Štrekelj, Špela Novak, Ana Ferme, Matej Kovše, Jaka Kotnik, Rok Divjak, Matic Črešnik, Andrej Gorenjak, Lenart Zih, Alan Vavti, Žan Plohl, Iztok Jevšnikar.**

Posebno mesto v naši zgodbi nosi naša desetkalelovaleta 2016 z velikim koncertom proslavili v telovadnici OŠ Mežica. Kot dokument je takrat nastal dvojni audio CD s posnetkom koncerta in tudi video zapis. Koncert je bil razprodan v predprodaji, zbralo pa se nas je v dvorani več kot 1000. Vzdušje nepopisno! **Prodajo vstopnic smo takrat prvič zaupali profesionalcem. »Vstopnice bo prodajal Eventim. Tako zagotovo ne bo težav.«** Ko smo objavili začetek prodaje vstopnic, pa je v dveh dneh na vseh prodajnih mestih od

Slovenj Gradca do Črne zmanjkalo papirja za tisk vstopnic. Obrazložitev Eventima je bila, da še nikoli niso na tako majhnem geografskem območju prodali toliko vstopnic in na tako povpraševanje niso bili pripravljeni. Seveda se je vse uredilo, ostaja pa zanimiva anekdota.

Če bi moral izpostaviti eno prizorišče, ki zaznamuje naše delovanje, je to zagotovo **Grajski park Ravne**. Od leta 2009

smo vsako leto redni gostje na prelepem večeru pod zvezdami z najboljšo publiko s cele Koroške. Zbralo se je tudi že čez 3000 obiskovalcev. To prizorišče predstavlja posebno odgovornost in spoštovanje in smo neizmerno hvaležni, da sopišemo to zgodbo koncertov v parku.

Posebej je treba izpostaviti našega frontmena Luko Perneka, ki je vsa leta naš steber na vseh koncertih. Je tudi edini, ki v dvajset letih ni manjkal na nobenem koncertu.

Je tisti, ki nas s svojo karizmo, velikim srcem in izkušnjami povezuje s publiko v vseh še tako nepredvidljivih situacijah. **Letos praznujemo 20 let delovanja**. Za nas to pomeni dvajset let odlične družbe na vajah in odru, dobre glasbe in najboljše publike. Spet pa bo praznovanje nekaj novega. **Prvič v zgodbo-**

vini boste lahko Fauš Dur band poslušali cel večer na klasični celovečerni gavdi. To ne bo le koncert, ampak večer dobre muzike z odlično gostinsko in kulinarčno ponudbo. Hvala vsem, ki ste verjeli v našo zgodbo leta 2006 in verjamete še danes. **Se vidimo v soboto, 23. 5. 2026, v Črni v Kulturnem domu, kjer se je vse skupaj tudi začelo**. Verjamemo, da bomo skupaj napisali še eno zgodbo, ki se ne bo pozabila.

Pred davnimi leti je Jurij Berložnik zapisal: **»Fauš Dura se ne naveličaš«**, mi pa še vedno pišemo: **»Gremo na Fauš Dur.«**

Davorin Jelen

PRI ANSAMBLU KVIK JE IGRAL NA TROBENTO

Se še spominjate priljubljenih Kvikov, koroškega ansambla iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja? **KOROŠKI VOKALNO INSTRUMENTALNI KVINTET.** To so bili veseli časi, ko smo vsako soboto hodili na ples in rajali na vsakršno glasbo. Takrat je bil eden izmed uspešnih muzikantov tudi **August Osojnik**, trobentač, kitarist in bobnar, ki je več kot dvajset let igral v različnih zasedbah, večinoma v skupinah petih instrumentalistov. Božičev Gusti, kot ga kličemo krajanji, z radostjo pripoveduje o svoji glasbeni preteklosti.

»Začel sem s kitaro, največ sem igral na trobento, saj sem bil celih dvajset let trobentač pri rudniški pihalni godbi; a ker je bilo treba kdaj tudi vskočiti, če smo izgubili kakega člana skupine, sem se naučil še bobnanja.«

Na vprašanje, kdaj je začel s prvim bendom, je odgovoril, da v vojski, leta 1962. »Pred tem sem se igranja na trobento naučil sam oziroma sem nekajkrat šel h gospodu Hrecu, ki je bil včasih kapelnik gasilske godbe. V armiji v Sisku smo stopili skupaj artelijerci (bil sem radiovezist pri protiaivonski artileriji), sami navdušeni muzikanti: kitarist, klarinetist, harmonikar z Ljubnega in jaz kot trobentač. Z nami se je družil tudi profesor glasbe, ki me je naučil teorije, tako da sem obvladal igranje po notah. Kdor je v vojski kaj znal, je bil vsega rešen! Po odsluženem vojaškem roku je šel harmonikar z mano na Koroško in se zaposlil pri Rudniku. Z njim sva ustanovila ansambel, v katerem so bili še Mlačnikov Rudi, Maurinov Drago in Plaznikov Ivan. Imenovali smo se Veseli Črjani.«

VESELI ČRJANI F. Juwan, R. Mlačnik, I. Plaznik, G. Osojnik, D. Mavrin.

KOROŠKI KVINTET A. Komprej, J. Sajdl, I. Plaznik, S. Vrabič, R. Kropivnik, G. Osojnik.

»A kmalu je prišlo do sprememb, pridružil se nam je Komprejev Lojz in to je bil naš kvintet, s katerim smo največ igrali na ohceti. Čez nekaj let se je zasedba spet malo obrnila, prišel je Vrabičev Slavko s harmoniko, Komprejev Alojz je igral kitaro, Kropivnikov Roman iz Mežice klarinet in še Ivan Plaznik – ta zasedba se je imenovala Koroški kvintet. Za Turistični teden sem pomagal predsedniku TD Francu Staknetu vabiti razne ansamble za Veseli večer pred hotelom. Sodelovali smo s takratnim pevskim zborom, z Zdovčevimi pobi, Sajdlom Julčem in z Dretnikovo Mari ter skupaj nastopali na prireditvah tudi drugod. Vsako soboto smo igrali po krajih na Koroškem, do Turnsee v Avstriji. Avstrijci so zelo radi poslušali slovenske glasbenike, plačevali pa bolj skopo. Nadaljevali smo še bolj resno, tudi jaz sem že skomponiral kako pesem, dvakrat smo se udeležili Ptujkega festivala in šli tudi v Števerjan. Peli smo večinoma sami, v Števerjanu so nam pomagali pevci kvinteta Albina Krajnca, na Ptujju pa je z nami zapel Sajdlnov Julč ... V teh letih smo lepo napredovali in naša je bila cela Koroška! Igrali smo ob različnih priložnostih, tudi na otvoritvi ceste na Smrekovec ...

Ko je Alojz zbolel, Slavč pa šel v šolo, so se nam pridružili Tiršekov Alojz z Ljubnega, Vili Veler z bas kitaro, Rajko Stropnik, Matej Šipek, tudi Adi Zih in Jože Gorenjak (kasneje je Tirška zamenjal Stanko Bodner, nato pa Lačnov Tonč). Tako je nastal ansambel KVIK. Z njimi smo nastopili na Veseli jeseni. Dvakrat smo šli snemat v Ljubljano, v Studio 14, in leta 1979 izdali malo ploščo s pesmima Steleraja in Pesem z Obirja (glasbo in besedilo je napisal R. Stropnik, eno je priredil J. Privšek, drugo pa E. Holnhaner). Posneli smo tudi Od Pliberka do Traberka in Jarmak. Nekaj časa je z nami pela Šumahova Anka. Spominjam se zanimivega glasbenega srečanja, ki so ga priredili zamejci na Vrbskem jezeru, kjer smo najprej nastopili v programu (tudi Bele vrane), nato pa še dolgo brenkali za ples. Igrali smo tudi na zadnji Titovi štafeti na Ravnah, in sicer z znamenito Stropnikovo priredbo Bilečanke. Sezona igranja na plesih in veselicah je bila od novembra do pusta, potem pa od velike noči dalje kar celo leto.

S Kviki smo nastopali do leta 1982, nato pa smo se razšli. Nehal sem, čeprav so me predstavniki različnih ansamblov hodili prositi, da jim pridem pomagat igrati. Žal mi je le, da sem se tako hitro poslovil tudi od rudniškega pihalnega orkestra. A jih še vedno spremljam in sem navdušen nad sedanjo ekipo, saj so res kvalitetni.«

KVIKI J. Gorenjak, M. Šipek, R. Stropnik, V. Veler, G. Osojnik, S. Bodnar.

Na vprašanje, od koga je podedoval glasbeni posluš, je Gusti povedal, da so igrali na harmoniko deda, očca, oba Matvozova strica ter oba njegova brata, Pavel in Tone. Njegova mama je lepo pela in tudi sestra Mojca je dolgoletna uspešna pevka pri zboru. Njegova otroška želja pa je bila igranje na violino, a seveda ni bilo denarja za tako drag instrument. Sam si je za svoj prvi denar, ki ga je zaslužil kot zidarski vajenec, kupil kitaro. »Kmalu pa sem ugotovil, da jo težko igram, ker imam od otroštva odrezane členke treh prstov. A sem veliko poslušal Luisa Armstronga, zato sem se navdušil za trobento. Prvo sem kupil od Ivana Podstenška.« Dodal je še, da sta tudi njegovi hčerki Vesna in Darja obiskovali glasbeno šolo, a nista vztrajali do konca.

84-letni Gusti se ne ukvarja več z glasbo, dolgo je že v penziji, skrbi za hišo in sadovnjak, pomaga ženi Ivanki, ki se ukvarja z ročnim delom (nekoč je prinesla klekljanje v Črno), kdaj pa kdaj stopi še na kegljišče in na ribolov ...

A muziko še vedno rad poslušaja in včasih vzame v roke svojo trobento.

Hvala, Gusti, za pogovor. Naj ti glasba še dolgo greje srce ...

Irena Greiner

UTRINKI

Otvoritev razstave Mirsada Begića. O mladem kiparju govori eden izmed Savellijevih filmov iz leta 1982 ...

Področni zbor markacistov Koroške je bil letos januarja v Črni.

KAKO JE BILO VČASIH NA ŠIHTU

Z ZNANJEM METALURGIJE JE PRIPOMOGEEL K VEČJI UČINKOVITOSTI POSTOPKOV IN K MANJŠI ONESNAŽENOSTI

Andrej Fajmut, doktor metalurških znanosti

Dr. Andrej Fajmut, prejemnik nagrade Občine Črna, je že več kot 30 let upokojen, a njegovi spomini na nekdanje delo pri Rudniku Mežica so še vedno živi. Kot strokovnjak na področju metalurgije in gospodarstva je bil desetletja gonilna sila

projektov, ki so oblikovali Zgornjo Mežiško dolino. Pomagal je pri preoblikovanju rudnika v turistični in gospodarski potencial. Kot eden prvih in najglasnejših zagovornikov celostnega reševanja ekološke problematike je dr. Fajmut v 70. in 80. letih prejšnjega stoletja oral ledino pri opozarjanju na nevarnosti onesnaženja s težkimi kovinami in nujnost sanacije Zgornje Mežiške doline.

Rad se spominja svojega dela, sploh prvih začetkov: »Že kot mlad metalurški tehnik sem se zaposlil pri Rudniku svinca in topilnici Mežica, in sicer v topilnici Žerjav. Po služenju vojaškega roka sem delal na različnih delovnih mestih: od rafinerja, predelavca bobnastih peči, nadzornika pražarne in rafinacije in tovarn svinčenih izdelkov do izmenskega nadzornika v topilnici. Po študiju na univerzi sem bil zaposlen kot inženir na študijskem oddelku za metalurgijo in leta 1975 postal vodja TOZD Metalurgije Žerjav. Naslov moje magistrske naloge je bil »Vpliv načina dela metalurških agregatov Rudnika svinca in topilnice Mežica in meteoroloških pogojev na onesnaženje zraka v Zgornji Mežiški dolini«, to je bila osnova za uvedbo računalniškega vodenja obratovanja pražarne, s katerim so močno zmanjšali onesnaževanje z žveplovim dioksidom in nevarnost ožiga gozdov na področju Črne. Za delo na tem področju sem leta 1980 prejel posebno nagrado. Moja doktorska dizertacija pa je bila naslovljena: »Mehanizem razporeditve antimona pri predelavi odpadnih akumulatorjev«.

Na vprašanje, ali je bilo njegovo delo naporno, pravi, da na začetku zelo, delal je v treh izmenah, zraven je študiral; ko pa je postal svetovalec Kolektivnega poslovnega organa, pa ne več. Kasneje tudi ni samo sedel v pisarni, ampak je bil veliko na terenu, na obhodih po tovarni. Glede takratne

zaščite delavcev pred strupenimi plini in prahom razlaga, da je Rudnik vedno uporabljal najnovejša zaščitna sredstva in da pri nakupu le-teh ni nikoli skoparil. Res pa je, da so bile prve maske zelo slabe, v halah ni bilo viličarjev, avtodvigal, veliko se je delalo ročno. Od takrat sta se zaščita in pomoč delavcem močno izboljšala. S sodelavci se je vedno dobro razumel. Ponosen je na svojo nekdanjo dobro organizacijo dela, saj ni bilo ne nesreč ne drugih večjih težav.

Andrej Fajmut se je vsa leta bolj ali manj intenzivno ukvarjal z raziskavami, inovacijami in študiji. Med prvimi je uvedel uporabo apna kot reagenta in načina metalurške ločitve mehkega in antimonskega svinca pri predelavi izrabljenih akumulatorjev v bobnasti peči. Uvedel je tudi spremembo nasipnih bunkerjev pri pražilnem stroju in novo konstrukcijo mazutnega gorilnika za bobnaste peči. Razvijal je postopke rafinacije in izdelave zlitin. Skupaj z I. Močnikom sta prejela nagrado za postopek kontinuiranega dodajanja reagentov, ki je omogočil selektivno rafinacijo in znaten prihranek pri izdelavi kabelskih zlitin. Na njegov predlog je bil uveden postopek legiranja prašnih materialov v svinec po sistemu 'sendvič', ki omogoča visok izkoristek legiranih materialov, dobro razporeditev le-teh v svincu in fino zrno, kar je pogoj za nadaljnjo uporabo zlitin z nizko vsebnostjo antimona. Napisal je praktično brošuro Drsni ležaji – kratka predstavitev, sestavek Germanij – kratka predstavitev, skripta: za pridobitev poklica KV topilec barvnih kovin, o osnovnih pojmihi iz kemije, metalurgije ... nekaj pa jih je nastalo v sodelovanju z drugimi strokovnjaki.

Andrej Fajmut je bil osem let član KPO – Kolektivnega poslovnega organa Rudnika za področje rudnika, metalurgije in blagovnega prometa. Vodil je temeljne organizacije pri Rudniku, sodeloval pri projektu za izgradnjo Rudnika svinca in cinka Toranica, Kriva Palanka v Makedoniji. Kot strokovnjak je sodeloval pri Poslovni skupnosti proizvajalcev in predelovalcev svinca, cinka in antimona Jugoslavije, bil je tudi predavatelj, vodja reševanja pri Rudniku, predsednik izpitne komisije za KV metalurg in jamski reševalec, poslovno je obiskoval podjetja v tujini, bil je v raznih skupnostih za varstvo zraka po Sloveniji ... Bil je tudi predsednik gradbenega odbora za izgradnjo žičnice v Črni in med osamosvojitveno vojno predsednik Odbora za obrambo in zaščito pri KS Črna.

O sedanjem stanju podjetij, ki so se razvila iz nekdanjega Rudnika, pravi: »Vidim, da delajo uspešno, da poslujejo pozitivno in da so na evropskem nivoju. Onesnaženja je zelo malo, ni več zastрупitev delavcev, podjetja veliko vlagajo v zaščito in higieno, metalurgija pa opravlja maksimalne ukrepe proti onesnaženju kraja.«

Starejši krajanji se spominjajo Andreja tudi kot predsednika mladinske organizacije v Črni, dvanajst let je bil predsednik društva Partizan. Bil je tudi vadiatelj ženske vrste, mladincev in članov na področju telesne kulture v nekdanji občini Ravne. Sodeloval je v raznih skupščinah, v Krajevni skupnosti Črna, pri Planinskem društvu ...

Upokojil se je leta 1994.

»Po odhodu v pokoj samega šihta nisem pogrešal, bolj družbo. V bistvu sem se upokojil zadovoljen, omislil sem si psa, gobaril in delal pri hiši. Smučati ne smem več, hodim le še na krajše pohode. Še vedno sem predsednik častnega razsodišča pri PD Črna.«

Andrej, hvala za zanimiv pogovor. Novembra boš dopolnil 88 let. V imenu bralcev Črjanskih cajtnge ti želim še veliko zmernih aktivnosti, predvsem pa zdravja.

Irena Greiner

90-letniki

Štefanija Žaže iz Bistre.

Jera Golob iz Koprivne.

ČESTITAMO!

BILO JE NEKOČ V ČRNI

VABILO BRALKAM IN BRALCEM!

Nostalglična in rahlo hudomušna priredba ljudske pesmi.

Počiva bolnica v tihoti

Počiva bolnica v tihoti
in Meža rahlo ji šumi,
pred njo Črnjan stoji v togoti
in misli na pretekle dni.

Obljubo občina je dala,
da daleč ni več tisti dan,
ko bolnica bo oživela
in potolažen bo Črnjan!

Še preden dober mesec mine,
dobi jo v Črni pisemce,
da bolnica se jim ukine,
zaman zdaj toči ljud solze...

Počivaj bolnica v tihoti,
naj Meža rahlo ti šumi,
kaj bodo s tabo naredili,
Črnjanov nič več ne skrbi.

Gradnja škarpe proti Pristavi.

V Črjanskih cajtnгах objavljamo rubriko BILO JE NEKOČ V ČRNI IN NJENI OKOLICI, v kateri želimo objavljati kako fotografijo, staro več desetletij. Vsaka taka fotografija je dragocen dokument pričevanja o življenju v našem kraju nekoč, mi pa bi radi to bogastvo pokazali tudi drugim krajanom. Prosimo, da nam zaupate svojo staro fotografijo, dopišete datum ali letnico in imena oseb ali dogajanje; napišite vse, kar veste o posnetku. Če datuma ne veste, nam posredujte približno letnico posnetka. **Svojo fotografijo lahko pošljete po internetu na naslov urednice: irena.greiner18@gmail.com ali jo prinesete urednici osebno.** Zagotovo jo boste dobili vrnjeno.

Fotografijo je prispeval **Ivan Plesec**.

Ni pripisal, kdaj je posnetek nastal, zato to prepuščamo bralcem ...

Pesem o bolnici v Črni pa je našel **Drago Krašovec**.

Leta 1966 je bila objavljena v Pavlihi, potem ko so zaprli črjansko bolnico.

ČRJANSKI KOLEDAR 2026

Decembra 2025 je izšel Črjanski koledar 2026 v založbi Občine Črna na Koroškem.

Lani so izdali koroški koledar s koroškimi besedami, a v njem nismo našli pravih starih črjanskih izrazov, zato se je porodila ideja o našem, črjanskem koledarju. Mnoge naše besede izumirajo, marsikdo jih ne uporablja več, zato je pomembno, da jih ohranjamo. Dr. Tomaž Simetinger, Irena Nagernik in jaz smo se lotili dela in zbrali ter uredili narečne izraze. Za pomoč smo prosili krajanke in preko Facebooka zbirali črjanske besede in povedi. Nekaj je takih, ki jih tudi nekateri najstarejši ne poznajo. Ta koledar so ljudje z veseljem sprejeli, radi ga prelistavajo in se zraven nasmihajo ob besedah, ki jih že dolgo niso slišali. Oblikoval ga je Andrej Knez, naklada je bila 250 izvodov, a morali smo naročiti dodatno naklado, kajti prva je takoj pošla.

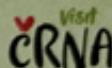
Letos nadaljujemo delo, in sicer koledar sproti sestavljamo. Upošteevamo vse posebne dneve, ki so čemu namenjeni, npr. dan knjige, dan Downovega sindroma, dan boja proti sladkorni bolezni ..., in poskušamo na to temo kaj povedati v narečju. Naslednji koledar bo iz malo tršega papirja, da se ne bo upogibal, vmes pa bomo ob vsakem mesecu dali eno lepo fotografijo s črjanskega okoliša.

Poskušali bomo to delati vsako leto, dokler nam ne bo zmanjkalo šprahe.

Mag. Romana Lesjak, županja

Nekaj primerov

- Maj, maj, pak ni tk hodo.
- Skop ga je strupu.
- Sneh pa fejst pobira.
- K'k pa strucan.
- U riži počak.
- Porumplu se je.
- Žlajfi nis' primli.
- Beš pob'r.
- Spufu se je.

APRIL/MAJ 2026				18. teden			
27 Ponedeljek Dan upora	28 Torek Peter	29 Sreda Robert	30 Četrtek Katarina	1 Petek Praznik dela	2 Sobota Boris	3 Nedelja Filip in Jakob	
Zroj't bo tr'ba.	Š't pa rajš lukno u koleno, ko pa za rundo dat.	T'k zarezu te bom, dauš puclpam naredu.	V šnajcija si je žnod'r ubrisu.	Zaj pa gart'l zaštehi, pa pet'rne naret.	Daj frišn tištuh g'r.	J'di u lod'n.	

MAJ 2026				21. teden			
18 Ponedeljek Janez	19 Torek Ivo	20 Sreda Bernardin	21 Četrtek Feliks	22 Petek Julija	23 Sobota Željko	24 Nedelja Binkošti	
G'r si je pr'šu.	Daj me na pukamec.	Bečeva me je u žnablo užgava.	A mevš kupu, da me štk zijaš?	Orgni kšajt je.	Spravhat se je tr'ba.	Binkoš't'n čoli.	

SMETIŠČE

Po ovinkasti, prašni in precej strmi poti se je peljal Sime, z namenom, da napolni še nekaj praznih solnic. Zapeljal je na vlako za spravilo lesa in na razširjenem mestu parkiral svojo staro katrcico. Iz avta je skočila psička Ajka in veselo mahala z repom. Sime je iz prtljajnika vzel nahrbtnik, nabasan s soljo; bila je že jesen, a solnice je redno zalagal v vseh letnih časih. Nadel si je nahrbtnik, vzel štetilko (palico z železno konico) in zakoračil v hrib. Steza je bila ozka, zato ga je Ajka spremljala prosto, kjer si je sama izbrala pot.

Prišla sta do prve solnice, Sime je s svedom očistil luknjo smeti in solnico ponovno napolnil. Nekje v bližini se je oglasil jereb, Sime si je poiskal primerno mesto in tiho sedel. Iz srajčnega žepa je vzel piščalko, obmiroval in čakal. Ajka si je poiskala svoj prostor in nemo opazovala okolico. Po krajšem čakanju je Sime vzel piščalko med zobe in odločno zaklical: Ci-ci-ri-ci-ci-čuj. Jereb se je oglasil, priletel pa ni ...

Med čakanjem so lovčeve misli odtavale v minulo poletje. V vroč dan, ko je Sime imel opravke pri zdravniku v bližnjem podeželskem mestu. Na izvide, ki jih je potreboval, je moral počakati. Odpeljal se je v bližnjo dobrovo, med travnike, njive in gozd, da bi tam preganjal dolgočasje. Ob cesti se je razprostirala velika njiva koruze, na drugi strani pa je bilo ogromno odlagališče smeti. Zapeljal se je na stransko gozdno cesto in se ustavil. Smetišče so z glasnim krakanjem preletavale vrane, iz smetne jame se je širil smrad mešanih vonjav različnih odpadkov. Na koncu smetišča, kjer se je

končala ograja, je bila zelenica, posejana z deteljo. Iztrebki srnjadi in sledi iz gozda na zelenico so bili dobro vidni, kar je pritegnilo lovčevu pozornost. V gozdu nedaleč stran je brnel stroj. Sime je mislil, da je traktor, ker pa se glas ni premikal, se je odločil pogledati, kaj se dogaja. Delavci geološkega zavoda so delali vrtine za raziskavo tal. Po okolici pa so geometri delali posnetek terena. Zakaj to? Pogovor je hitro stekel. Širili bodo odlagališče smeti. Radovedno si je pričel ogledovati okolico in gozd.

Pestro razgiban teren ločujejo in režejo manjši potočki. Med stoletnimi jelkami in smrekami rastejo redke bukve, jesen, javor in drugi manjši listavci. Gozd je na pogled zdrav, z bujno podrastjo, ob pogledu nanj lahko samo uživaš. Pod mogočno smreko, med močnimi koreninami, je Sime našel rove, ki so dolgo služili za dom mladim lisičkam.

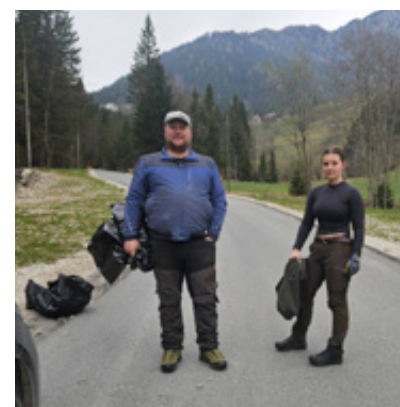
Med ogledovanjem bujne narave se je Simon počasi vračal k avtomobilu in razmišljal o tem. Kaj bo človek zopet storil? Uničil bo stoletni gozd, da bo ohranil njivo koruze. Koruze, ki raste sto dni, gozd pa raste sto let! Kje je tu razum, če vemo, da v Evropi že tako ali tako pridelamo preveč poljščin. Zelenih površin, točneje gozdov – proizvajalcev kisika, skladišč pitne vode, pa je vse manj! Misel investitorjev – načrtovalcev je plitva: »Za mene še bo, kako bo z vnuki, mi ni mar.« ...

Milan Simetinger

PGD Črna veliki zmagovalec na 3. tradicionalnem koroškem rallyju Mežiške doline. Vir: KOROŠKE NOVICE.

ČISTILNA AKCIJA IN DAN ZA SPREMEMBE

POTEPANJE PO ŠKOTSKI Z AVTODOMOM

Zelja obiskati mistično deželo Škotsko je v naši družini tlela že precej let. Na repertoarju je bila že leta 2020, vendar se je v tistem letu začela pandemija covida 19 in z njo zaprte meje med državami ali vsaj omejitve za vstop v bolj oddaljene države. Zato smo na Škotsko za nekaj let pozabili oz smo jo prihranili za potovanje v bolj prijaznemu času.

Tako smo s partnerjem - Mucom in skoraj odraslo hčerko Nežo v letu 2025 ponovno začeli na glas razmišljati o obisku te nam tako zaželjene dežele. Z rezervacijo prenočišč nimamo težav, ker imamo že precej let v lasti avtodom - van. V naši družini je po navadi tako, da partner načrtuje okvirno pot, pregleduje spletne strani, you tube posnetke potovanja o željenih destinacijah, išče potrebne informacije in skrbi, da je vozilo tehnično brezhibno za potovanja. Sama se ukvarjam z udomjem in varnostjo za potovanje (zaloge hrane, ki jo imamo radi, zdravila, zavarovanje, higienski pripomočki, tokrat naročilo funtov na banki ...). Seveda si med samim načrtovanjem med sabo pomagamo z dodatnimi nasveti in željami, da tako lažje izluščimo, kašen način potovanja in udeleževanja na destinaciji si želimo.

Vedeli smo, da bo pot na Škotsko dolga, da se bomo zaradi razsežnosti dežele tudi veliko vozili, kar pa nam nikoli ni predstavljalo posebnih težav. Prav tako smo sklenili dogovor, da bomo na tem dopustu večinoma turisti, ki si bodo ogledovali znamenitosti ob poti, da se bomo povzpeli tudi na kakšno vzpetino, si ogledali vsaj en grad, se sprehajali po prelepih plažah, čakali najlepše sončne zahode. Z Mucem sva si zaželela kak del poti ogledati tudi s kolesi, zato sta najini kolesi potovali z nami.

Tako smo v petek, 4. julija 2025 popoldan, krenili na svoje 22-dnevno potovanje proti Škotski, Veliki Britaniji in z nekaj ovinki nazaj proti domu. Naša želja je bila prevoziti večje znamenite krožne ceste NorthCoast 500 na severu Škotske, si ogledati otok Skye, glavno mesto Edinburgh in se povzpeli na najvišjo goro na Škotskem Ben Nevis.

Prvo noč smo parkirali in prespali na manjšem parkirišču za avtodome blizu Muenchna. Naslednji dan je sledila dolga vožnja po avtocestah kar precej proti severu Nemčije. Na poti smo prestopili še meje Luksemburga, Belgije in Francije, vse do pristaniškega mesta Calais, kjer smo se v nedeljo zjutraj nameravali vkrcati na ogromen trajekt, ki nas bo prepeljal v Združeno kraljestvo. Prav na severu Združenega kraljestva se je nahajal naš cilj, dežela Škotska, ki je sicer sestavni del Združenega kraljestva. Pozno zvečer smo parkirali in prespali kar v samem pristanišču, tik pred vhodi za vkrcanje na izbrane trajekte. Vozovnico smo kupili le nekaj ur pred vkrcanjem preko spleta. Ponoči je pričelo deževati in dež

nas je spremljal tudi med samim vkrcanjem in plovbo čez Rokavski preliv do Združenega kraljestva, za katerega velja, da ima poleti precej več padavin, kot smo jih vajeni pri nas. Tudi temperature naj bi bile na Škotskem precej nižje kot pri nas poleti. Zgodnja jutranja plovba na res ogromnem in udobnem trajektu je trajala uro in pol, zaradi oddaljenosti pa smo vstopili tudi v drug časovni pas in smo svoje ure predstavili za eno uro nazaj. Bolj se je bližal vstop na kopno, bolj je Muca skrbelo, kako bo zmozel vožnjo po levem voznem pasu. A strah je bil povsem odveč. Iz pristanišča Dover se počasi priključiš na cesto na celini, kasneje na večpasovno obvoznico in napetost za volanom je hitro popustila. V prvem krožišču, ki ga je bilo potrebno obvoziti v levo smer, smo sodelovali vsi trije, potem pa je sama vožnja gladko stekla. Že po uri vožnje je prenehalo deževati in priključili smo se obvoznici okrog Londona, kasneje pa nadaljevali pot mimo velikih mest, nam znanih po nogometu, serijah ali univerzah: Oxford, Cambridge, Sheffield, Leeds, Newcastle ... Vožnja do dežele Škotske je bila ob nam manj poznanih razgledih na drugačno pokrajino zelo zanimiva, z značilnimi opečnatimi hiškami pestra in je trajala ves dan. Šele proti večeru smo dosegli mejo med Veliko Britanijo in Škotsko.

Bacek Jon.

Naš prvi cilj na Škotskem je bilo manjše mesto, ob katerem se nahaja znani bike park Tweedvalley, katerega je imel s kolesom namen obiskati naš oče, ki je strasten gorski kolesar. Parkirali smo kar na parkirišču sredi mesta ob boku nekaterih drugih avtodomov. Zbudili smo se v sončen dan, ki ga je Muc preživel v bližnjem bike parku, z Nežo pa sva občudovali značilno škotsko arhitekturo in na krajšem pohodu nad mestom nam manj poznano naravo. Pozno popoldne smo se odpeljali proti naslednjemu cilju, mestu Edinburgh.

Končno na Škotskem.

Sprehod po Edinburghu.

Tradicionalno škotsko glasbilo, dude.

Še pred spanjem smo se povzpeli v čudovit naravni park z jezerom in se prvič od blizu srečali s tropi ovac, ki so tako značilne za Škotsko. Prespali smo na parkirišču pred vhomom v park v družbi turistov v avtomobilih, kombijih in avtomobilih s strešnimi šotori. Združeno kraljestvo je zelo prijazno do brezplačnega prenočevanja v naravi na posebej označenih parkiriščih. Marsikatero parkirišče ima na uporabo tudi javne sanitarije, koše za smeti, v zameno za brezplačno parkiranje pa lahko preko aplikacije doniraš 5 funtov lokalni skupnosti, kar smo vselej z veseljem storili.

Naslednje jutro smo se odpeljali do plačljivega parkirišča za avtodome pred mestom Edinburgh v stilu avtokampa z vsem udobjem, cena takega kampiranja pa je nižja kot v večini kampov v Sloveniji in na Hrvaškem, čeprav nudi parcele v velikosti odbojkarskega igrišča. Z javnim prevozom (z znamenitim avtobusom doubledeckerjem) smo se odpeljali v sam center mesta, kjer smo se sprehajali med množicami turistov, občudovali arhitekturo, značilne izdelke v lokalnih trgovinah in naredili pokušino piva.

Po prespani noči v kampu smo se namenili naprej proti severu Škotske. Avtocesto je zamenjala res široka in gladka cesta, med vožnjo pa smo občudovali pokrajino, nekatere gradove, ogromno število vetrnih elektrarn, široko morje. Naš naslednji cilj je bila najbolj severna točka Združenega kraljestva, blizu mesteca Dunnet, strmi klifi s svetilnikom, kjer smo želeli videti manjše morske ptice, nJORKE. Muc se je naveličal vožnje po širokih cestah, zato smo skrenili z glavne poti, da doživimo mističnost podeželja. Sedaj je cesta postala ozka, enopasovna, vendar z mnogimi izogi-

bališči, ki so lepo označena in že na daleč vidna. Domačini so zelo strpni vozniki, prednost dajo turistom, veselo pozdravljajo vsa mimovozeča vozila. Med potjo smo v samoti, miru in varno prenočili ob manjšem jezercu v škotskem višavju. Naslednji dan smo okrog poldneva parkirali na enem izmed mnogih parkirišč ob manjšem mestecu in z Mucem sva se s kolesi odpeljala po ozki, rahlo valoviti cesti proti znameniti najbolj severni točki Združenega kraljestva. Občudovala sva spomladansko vresje, ki je bilo v začetku meseca julija tu v polnem razcvetu. Klifi so naju očarali, prav tako lepo oskrbovan svetilnik, še bolj pa je navdušil pogled na nič boječe nJORKE, ki so gnezdile v klifih. Kasneje, po kosilu, smo se na ogled te točke zapeljali še z avtodomom, da je bila teh lepot deležna tudi Neža.

V tem predelu Škotske smo se priključili krožni cesti North Coast 500 na severu Škotske, katere dobršen del smo imeli namen v nekaj dneh prevoziti. S pomočjo aplikacije za parkiranje smo ob poti poiskali primerno parkirišče za spanje, ki je bilo že precej zasedeno z avtomobili in kombiji. Pred spanjem na vzpetini nad morjem smo se sprehodili še do bližnje peščene plaže, ki nas je navdušila z rahlo valovitim Atlantskim oceanom. Naslednji dan je postregel s čudovitim jutrom, sončnim vremenom, zmernim pihljanjem vetra, vožnjo po slikoviti cesti ob množici večjih in manjših jezer po osupljivi pokrajini Škotskega višavja. Temperature so bile prijetne, tudi za kratke rokave. Med potjo smo ugleдали osupljivo peščeno plažo, katero smo si želeli ogledati поблиže, Muc pa se je v svežem Atlantskem oceanu tudi okopal. Turistov je bilo kar nekaj, iz različnih držav, nikakor

Slikovito Škotsko višavje.

pa nobene pretirane gneče. Ta dan smo se ob poti ustavili še za ogled podzemne jame Smoocave, kjer turiste s čolni popeljejo v osrčje jame. Občudovali smo klife nad morjem, črede ovac, ki so se pasle na samem robu klifov, čudovito pokrajino in prav toplo, poletno vreme. Naš naslednji cilj prenočevanja je bilo parkirišče za avtodome Kinlochbervie na enem izmed mnogih rtov razčlenjene škotske obale. Manjše ribiško mestece je premglo majhno, a založeno trgovino, vaško gostilno, pristanišče za ribiške ladje z javnimi sanitarijami, tuše, javno pralnico. Tukaj smo se naučili čudovitega sončnega zahoda, prav toplega poletnega vremena in doživeli prvo srečanje s tujnjem v morju. Prvič smo se srečali tudi z manjšimi, nadležnimi mušicami, imenovanimi midges, ki so značilne za Škotsko in sploh v večernem času grenijo zadrževanje na prostem. Naslednji dan smo ponovno prevozili skoraj 100 kilometrov rahlo ovinkaste ceste mimo številnih jezer, tropov ovac, višjih in nižjih vzpetin, številnih majhnih škotskih vasic. Cesta je bila mestoma enosledna, ne najbolj gladka, vendar popolnoma varna zaradi visoke kulture voznikov bolj redkih mimovozečih domačinov in tujcev v številnih najetih avtomobilih in avtomobilih s strešnimi šotori. Med potjo smo si želeli ogledati slap, do katerega smo se s ceste peš rahlo vzpenjali vsaj dve uri, a ga nismo našli. Zaradi že precej visoke temperature in brezvetrja smo se na parkirišče k avtodomu vrnili žejni in prijetno utrujeni. Pokrajina škotskega višavja je prepredena in namočena s številnimi potočki in močvirnimi šotnimi barji, zato smo se morali celo pot izogibati vodi ob poti. Ta dan se je na Škotskem začelo čisto pravo poletno vreme, bilo je soparno, vroče in takega vremena tam nismo pričakovali. Proti večeru smo poiskali prenočišče v kraju Torridon, kjer smo si ogledali muzej jelenov na prostem, zvečer pa smo v bližini spoznali tri domačine, fante, ki so praznovali fantovščino enega izmed njih. Pridružili smo se jim na prostem, se poveselili in nazdravili z našo domačo viljamovko ter si izmenjavali podatke o Škotski in Sloveniji, o lokalnih dobrotah in znamenitostih. Fantje so rekli, da tako toplega poletnega vremena ne pomnijo, kajti temperatura se je povzpela do 28 stopinj Celzija. Naslednji dan sva z Mucem odkolesarila vsak svojo pot po bližnjih vzpetinah, dolinah in sedlih in vsak po svoje uživala v poletju, soncu in znoju. Naš naslednji cilj je bil obisk

Ena izmed številnih peščenih plaž.

gradu Ardelve, da se seznanimo še s škotsko arhitekturo in tradicijo. Na poti proti cilju smo prevozili še najvišji prelaz na Škotskem, ki je sicer enosleden, vendar z mnogimi izogibalšči, zato srečevanje vozil za večino voznikov ni težava. Voženj čez prelaze po širokih cestah smo vajeni iz Dolomitov, italijanskih ali francoskih Alp, vendar je bila vožnja čez prelaz Bealach na Ba drugačna in nekaj posebnega. Proti večeru smo parkirali na manjšem parkirišču ob gradu EileanDonan, uživali v toplem sončku in osupljivem razgledu na mogočno zgradbo. Naslednje dopoldne smo si ga v družbi številnih turistov tudi ogledali, nato pa pot nadaljevali proti naslednjemu cilju, otoku Skye.

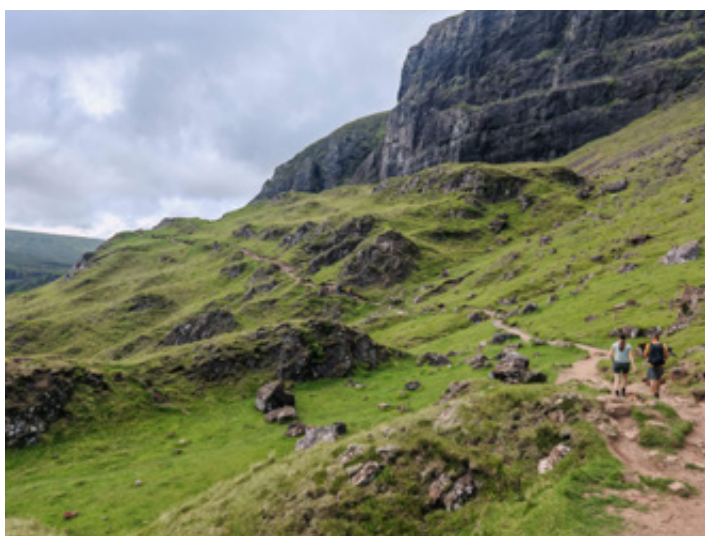

Nevihta na poti do kamnitega stolpa.

Naslednji cilj je bil vzpon do znamenitega kamnitega stolpa Old man of Storr, kjer je bilo za razliko od severa Škotske precej več turistov vseh ras, narodnosti in različnih starosti. Pot do stolpa je bila res urejena in utrjena. Otok Skye je turistično ena najbolj obleganih destinacij na Škotskem za razliko od severa dežele, po kateri smo se potepali že nekaj dni prej. Na tem pohodu do znamenite atrakcije nas je ujela nevihta, kjer so se odlično izkazali nepremočljivi anoraki,

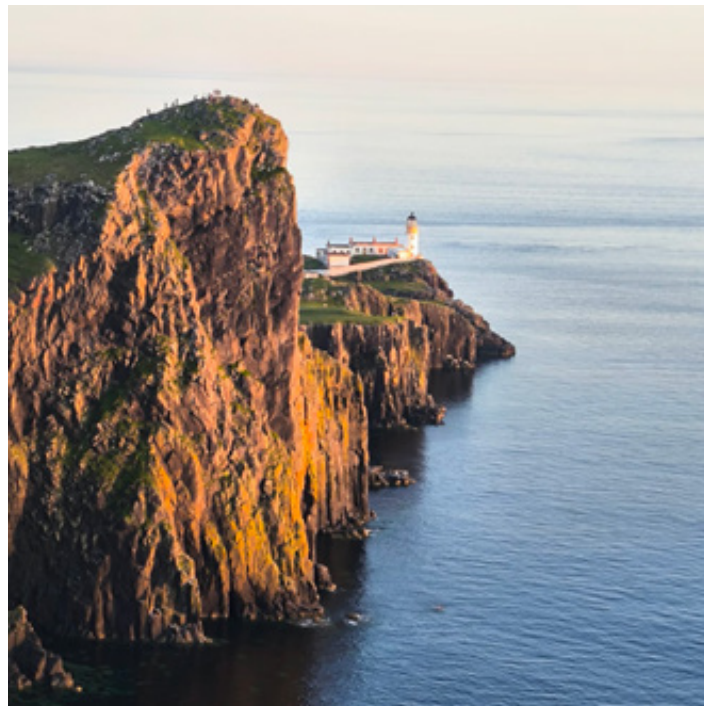
Tradicionalno škotsko kosilo.

Peš po Škotskem višavju.

nastala je megla, a vseeno smo bili zadovoljni, ker smo tokrat doživeli končno še tipično škotsko vreme. Kasneje smo v avtodomu preizkusili tradicionalno škotsko kulinariko – haggis (škotska slana jed iz ovčje drobovine), blackpudding (krvavica narejena iz svinjske ali goveje krvi) in baked beans (pečen fižol v paradižnikovi omaki).

Jedi so bile drugačnega, nam neznanega okusa, zato jih doma nikakor ne bi skuhalo za kosilo. Za prenočevanje smo poiskali manjše parkirišče, dvignjeno nad morjem, z neverjetno zelenimi travnatimi površinami, ki so jih zasedli tropi ovac. Tudi nevihta je minila, jutro je prineslo sonce in rahle meglice, ki so ovijale vzpetine ošiljenih vrhov nad nami. Na lokaciji nad morjem so se v res osupljivih razgledih fotografirali številni turisti. Za ta dan smo tudi rezervirali kamp, da opravimo pranje perila, servis avtodoma in si z Nežo opereva lase. Z Mucem sva se vsak zase s kolesi odpravila na še en manjši prelaz, kjer je bilo precej turistov, ki so se vzpenjali po dobro urejenih in utrjenih krožnih poteh na bližnje vzpetine. Odločili smo se, da eno tako krožno pot prehodimo tudi sami in ni nam bilo žal, ker so bili tako pokrajina kot razgledi po njej res fascinantni. Svojo pot smo nadaljevali do naslednjega cilja, do svetilnika Neistpoint, ki je res fotogeničen kraj.

Slikovito Škotsko višavje.

Zvečer smo ob množici drugih turistov dočakali neopisljivo lep in nepozaben sončen zahod, po katerem ta kraj tudi slovi. Prespali smo v družbi številnih avtodomov, kombijev in avtomobilov s strešnimi šotori. Škotska leži precej bolj severno kot Slovenija, zato se je stemnilo šele okrog 23.30 zvečer in tudi noči na Škotskem niso bile temne, kot smo jih vajeni pri nas, v Sloveniji. Včasih smo se hecali, da je zato težko zaspati.

Najlepši sončni zahodi.

Pot smo še nekaj časa nadaljevali po otoku Skye, občudovali pokrajino in arhitekturo, nato pa smo se počasi usmerili proti naslednji znani turistični točki, jezeru Loch Ness in mestu Fort Augustus, kjer smo bili pripravljene srečati znano pošast Nessie. Našli smo jo le v trgovini s spominki; smo se pa zato pocarkljali s tradicionalnim kosilom Fish and Chips (paniran in ocvrt ribji file in pečen krompirček) ter opazovali plovbo čolnov in ladij po rečnih kanalih, ki povezujejo jezera med sabo. Proti večeru smo se odpeljali do naslednjega parkirišča

Viadukt Glenfinnan.

v bližini znamenitega viadukta iz serije filmov o Harryju Potterju, Glenfinnan. Naslednje dopoldne smo na bližnji razgledni točki v družni številnih turistov pričakali vožnjo muzejskega vlaka, ki se je zapeljal čez znameniti viadukt in nas z dimnimi in zvočnimi signali pozdravljal.

Po uri stanja na mestu smo noge pretegnili po lepo uhojeni poti še do bližnjega mesteca in jezera. Pot smo nadaljevali do naslednje destinacije, mesta Fort William, ki je izhodišče za pristop na 1345 m visoko - najvišjo goro na Škotskem, Ben Nevis. Še prej smo se zapeljali do enega najbolj znanih škotskih bike parkov Nevis Range. Na ta dan je potekalo v bike parku državno prvenstvo v spustu DH, udeleženi kolesarji na tekmi pa veliko veljajo tudi v svetovnem merilu. Tekmo smo si zato pobliže ogledali in občudovali pogum in skoke res odločnih kolesarjev. Muc je seveda moral popoldan še sam opraviti nekaj spustov v znamenitem bike parku, da je bil res zadovoljen. Proti večeru smo parkirali na parkirišču, ki velja kot izhodišče za pristop na goro Ben Nevis. Zjutraj je Muc zgodaj vstal in se podal na pot na znameniti najvišji vrh Škotske. Že zgodaj dopoldan se je vrnil in sledil je postanek v velikem kampu na obrobju mesta. Z Nežo sva se del poti proti gori Ben Nevis odpravili popoldan, kjer sva zaradi mojega zvitega, bolečega gležnja in dežja obrnili pri jezeru ob poti. Srečevali sva množice turistov vseh narodnosti, starosti, različno opremljenih, izmučenih in velikokrat ne najbolj kondicijsko pripravljenih. Ben Nevis je res za turiste škotska znamenitost, ki je vredna žuljev, izčrpanosti in bolečih mišic. Dež nas je spremljal ves večer, ponoči in še del dneva. Počasi smo izčrpali večino ciljev, ki smo jih tokrat planirali za obisk na Škotskem, obiskali smo še znamenito veleblagovnico za večji nakup živil in počasi obrnili kompas proti jugu. Ves dan smo se vozili ob rečnih kanalih in medsebojno povezanih jezerih, ki s posebnimi prehodi omogočajo plovbo vodnim vozilom med posameznimi jezери. Spotoma smo se ustavili še ob osupljivi dolini Glencoe, ki nudi veličastne razglede. Raziskovanje doline Glencoe smo si pustili za ponovni obisk

Osupljiva škotska arhitektura in pokrajina.

Škotske, za katerega smo prepričani, da se bo še zgodil. Od vseh pokrajinskih in drugih lepot smo bili dan za dnem na tem dopustu res navdušeni.

Že na poti proti Škotski smo sklenili, da se bomo ob vračanju po Angliji izognili avtocestam in se zapeljali po angleškem podeželju. Pot nas je vodila po nacionalnem parku Lake District, ki nas je navdušil z arhitekturo starih, tipičnih angleških podeželskih hiš in z osupljivo pokrajino. Prespali smo na eni ob številnih prostranih peščenih plaž, naslednji dan pa po vožnji po angleškem podeželju še nad rudarskim mestecem Whitehaven. Naše popotovanje po Združenem kraljestvu se je počasi bližalo koncu. Pozno zvečer smo parkirali na manjšem parkirišču v pristaniškem mestu Dover. Preko spleta smo kupili vozovnice za zgodnji jutranji trajekt, ki nas je naslednje jutro odpeljal na evropsko celino. Domov smo si med dvodnevni postankom na Nizozemskem ogledali še znamenite rečne kanale in mline. S počasnim potovanjem smo nadaljevali pot proti domu po Nemčiji, zaradi gneče po avtocestah, zaradi začetka letnih dopustov in obiska Miha in Jacqluein, ki živita v Essnu, in po 22 dneh srečno prispeli nazaj domov z res lepimi spomini in z zaobljubami, da se na Škotsko definitivno še vrnemo in jo raziščemo še bolj podrobno oziroma obiščemo kraje, ki smo jih tokrat izpustili.

Škotska je res oddaljena dežela, vendar nedvomno vredna tako dolge poti. V 22 dneh smo prevozili približno 6400 km, daleč največji strošek potovanja nam je bil nakup nafte, cene nekaterih živil v trgovinah so primerljive z našimi, nekatera živila so največ do 20% dražja, cestnin na avtocestah po Nemčiji, Belgiji, Združenem kraljestvu se ne plačuje oziroma je uporaba za turiste brezplačna. Investicija v to potovanje v precej oddaljeno deželo Škotsko je bila za nas še kako pravilna in nam je pustila nepozabne izkušnje in spomine.

Mojca Petrič, Branko Maček – Muc, Neža Maček

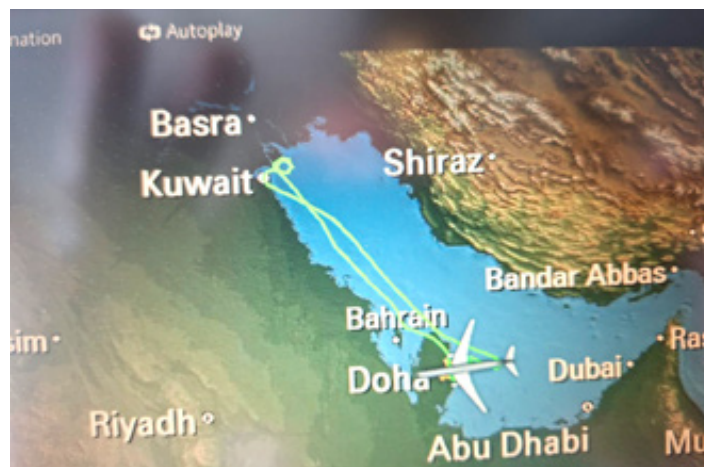
OB NAPADU NA IRAN SO OBTIČALI V DOHI

Zgodba **Kalčija, Bernarde**, Davorina in Helene – Korošcev, ki so 28. februarja 2026 po napadu ZDA in Izraela na Iran obtičali na Bližnjem vzhodu. Dneve negotovosti so preživeli v hotelu v Dohi, brez prtljage in z vprašanjem, kdaj se bodo lahko vrnili domov.

»V soboto, 28. 2. 2026, smo prileteli iz Bangkoka, v Dohi naj bi presedli za Benetke. Ko je naše letalo vzletelo, se je po dobri uri nad kuvajtskim zračnim prostorom začelo obračati in vrnili smo se na letališče, v Doho. Takoj smo morali zapustiti letalo in napotili so nas v srednjo cono letališča. Tam smo bili do večera v negotovosti, kdaj, kako, kam naprej. Pričeli so s popisom potnikov in z iskanjem namestitev v hotelih. Mi smo potovali z letalsko družbo Qatar in bili deležni dokaj hitre obravnave. Pa smo bili med prvimi od ekipe Slovencev napoteni v hotel. Ampak glej, spet nič po planu. V tem hotelu so nas zavrnil, tako da smo se vrnili na letališče. Nakar smo se ponovno prijavi in so nas namestili v drug hotel. Tam smo se udobno namestili ter po vsej zmedbi in veliko vprašanjih, kako in kaj, odšli na večerjo. In doživeli smo prvi res hud pok, nad nami so prestregli raketo zemlja zrak. Počilo je zelo močno, vse se je streslo in zamajalo. Takoj smo morali zapustiti prostor in se odpraviti ali v avlo ali zaklonišče.

Noč je minila ob manjših pokih in občasnih alarmih na telefonih. Svetovali so nam, naj ne zapuščamo hotela in ne hodimo na prosto. Ampak ker smo bili brez prtljage, smo se odločili po svoje in v nedeljo odšli do bližnjega marketa, da smo kupili rezervne spodnje hlače in majice. Spodnjice so imeli samo moške, tako da sta imeli dekleta odprtino spredaj. Mi smo se odločili, da kljub vsemu ustvarimo pozitivno vzdušje. Vse smo poskušali prenesti v hec in smeh. Nekatere pa je bilo res strah. Tako so minevali dnevi. Mi smo vsak dan malo pobegnili in si ogledali mesto, metro itd. Preko dneva je bilo manj pokanja in raket.

V Dohi.

Sprememba leta.

Tako je minilo šest dni, nakar je skupina, ki smo jo ustvarili na spletu, dobila info, da nas bodo prepeljali z avtobusom do Riada v Saudski Arabiji. V petek zvečer ob 22.00 smo krenili v spremstvu policije do meje in po 13 urah vožnje skozi puščavo prispeli na letališče. Tam so nas lepo sprejeli. Ko smo končno že skoraj odpotovali in smo prtljago, ki smo jo dobili zvečer pred odhodom, že natovorili na letalo, pa je bila zopet tik na nami prestrežena raketa. In glej, spet nazaj in čakati. Po dobri uri pa je odletelo prvo letalo in 15 minut za njim še drugo, na katerem smo sedeli tudi mi štirje Črjani. Sledil je let preko Kaira do Ljubljane in nato z avtom do doma. Kaj naj za konec dodam? Ena izkušnja več v življenju, čeprav ni najlepša, ampak vrnili smo se živi in zdravi. Moramo pa povedati, da je bilo v Dohi za nas izredno dobro poskrbljeno, imeli smo spanje, hrano in vse. Prav tako tudi na poti nazaj: ministrstvo, ambasadorica in seveda naš koordinator Tami Jagerinec so se za odhod z avtobusi res potrudili za našo uspešno in srečno vrnitev domov.«

Damjan Kalčič

V Črni se SVITa

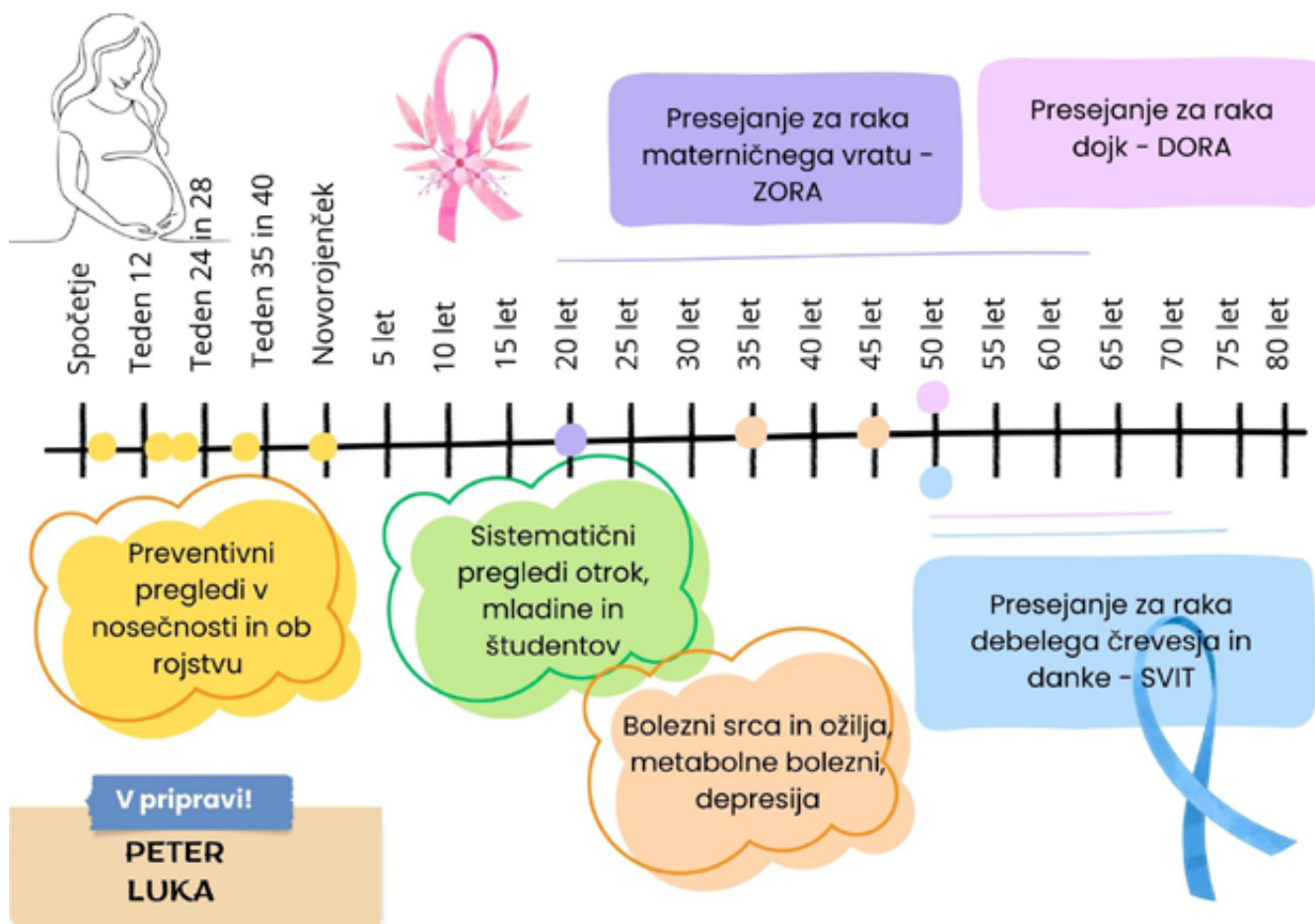
Čas je, da pomislite nase, je eden izmed sloganov presejalnega programa SVIT. V zadnjih desetletjih je Slovenija dosegla precejšen napredek na področju zmanjševanja bremena kronično nenalezljivih bolezni, tako pri odraslih kot tudi otrocih in mladostnikih. Za odraslo populacijo imamo v Sloveniji čudovit program: Skupaj za zdravje, ki izvaja program integrirane preventive kroničnih bolezni. Za otroke in mladostnike pa je tu program Zdaj, ki skrbi za zdravstveno vzgojo otrok in mladostnikov. Kar investiramo v posameznika oz. v samo preventivo, je dejansko investicija v razvoj in napredek naše družbe.

Trenutno v Sloveniji aktivno poteka presejanje zdrave populacije s pomočjo treh preventivnih programov: Dora, Zora in Svit. S preventivnimi programi namreč odkrivamo morebitne spremembe pri ljudeh, ki težav sami še niso zaznali. Pod okriljem onkološkega inštituta se pripravljata tudi dva nova programa: Luka (s pomočjo katerega bodo iskali in zdravili zgodnje oblike pljučnega raka) in Peter (s pomočjo katerega bodo iskali in zdravili zgodnje oblike raka prostate). V tem kratkem sestavku bi se osredotočila na program SVIT, ki lahko letno reši preko 200 življenj, do 70 % bolezni odkrije v zgodnji fazi in obravnava več kot 600.000 ljudi. Program je uspešen, ker se lahko pravočasno odkrivajo

spremembe v črevesju in danki, ob tem odstranjujejo polipi, ki so predstopnja raka.

Kaj dejansko pomeni zgodnja faza, ko razmišljamo o raku? Podatki, ki so nam na voljo, trenutno zagotavljajo petletno preživetje pri raku debelega črevesa in danke, odkritem v stadiju I, ki ustreza zgodnjemu stadiju raka, 90-odstotno. Pri raku debelega črevesa in danke v drugi in tretji stopnji je 75 oziroma 70-odstotno, pri raku debelega črevesa in danke v četrti stopnji, ki ustreza napredovani stopnji raka, pa do 10-odstotno. Če pojasnim z drugimi besedami: V primeru da imamo 100 oseb, katerim je diagnosticiran stadij I, jih bo 90 verjetno preživel vsaj 5 let po diagnozi, če pa je 100 osebam diagnosticiran stadij IV, jih bo verjetno preživel le 10. Zavedati pa se je potrebno, da je to statistika in da se izkušnje pri ljudeh razlikujejo. Vsak bolnik je drugačen. Najbolj skrb zbujajoč pa je trend naraščanja raka debelega črevesa in danke pri mladih odraslih do 50 let. Leta 2015 je bilo takih bolnikov v Sloveniji 74, že leta 2020 pa 105, kar pomeni povečanje za eno četrtno.

Torej, prišli smo do točke, ko se ne sprašujemo več, zakaj je odzivnost na program SVIT tako zelo pomembna, ampak kako dejansko poteka.

V programu lahko sodelujejo vsi, ki spadajo v ciljno populacijo (starost od 50 do 74 let) in imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje. Izjavo o prostovoljnem svetovanju prejmete na dom, ko dopolnite 50 let. To izjavo podpišete in jo vrnete po pošti pošiljatelju. Nato na dom prejmete komplet za odvzem vzorcev blata ter navodila, kakšen je pravilni postopek odvzema blata in posredovanja vzorcev. Izvid je lahko pozitiven ali negativen. V primeru, da je vaš izvid negativen, boste imeli v roku dveh let ponovno možnost odvzema vzorca blata, če pa je bil izvid pozitiven, vas bodo napotili na kolonoskopijo, kjer bodo natančneje diagnosticirali, do kakšnih sprememb je prišlo. Kolonoskopija je namreč najzanesljivejša diagnostično-terapevtska metoda, s katero lahko diagnosticirajo spremembe na debelem črevesju in danki. Zelo pomembno je, da tudi po preiskavi upoštevate priporočila vašega gastroenterologa in pozorno spremljate delovanje svojega črevesja. O vsakršni spremembi (način odvajanja blata, bolečine v trebuhu, bruhanje, napenjanje, kri v blatu, močno hujšanje ...) se takoj zglasite pri izbranem osebnem zdravniku.

Napredek v medicini je izjemen, presejalni preventivni programi pridejo direktno na vaš dom, ampak še vseeno ima Črna na Koroškem najslabšo odzivnost na ta program v Mežiški dolini. Če pogledamo statistiko: v Črni na koroškem je odzivnost v Programu SVIT 60,5 %, v Sloveniji pa 65,3 %. Podatki za sosednje občine so boljši: Mežica 65,2 %, Prevalje: 62,7 % in Ravne na Koroškem: 66,1 %. Poraja se torej vprašanje, zakaj je odzivnost v Črni slabša.

Ne glede na napredek znanosti je odločitev vedno vaša. Veliko ljudi se ne odzove zaradi strahu – kaj pa če mi kaj odkrijejo? Bolje je, da ne vem! Nekaterim je preprosto vseeno, potem so tu tretji, ki preprosto nimajo časa. Razgovor je mnogo. Ne glede na to, kako

obrnemo to kolo odločitev, je dejstvo, da je preventiva tista, ki vam bo ne le rešila življenje, ampak tudi omogočila kvalitetno starost. Pomemben pa je ravno tako tudi podatek, da se od sredine osemdesetih let prejšnjega stoletja stopnja umrljivosti zaradi raka debelega črevesa in danke zmanjšuje, deloma zaradi večje ozaveščenosti in presejalnih pregledov. Če se vam o programu SVIT porajajo vprašanja ali dvomi, nas lahko kontaktirate na: 031 398 070 ali 02 87 05 214, lahko pa tudi preko maila: polona.molicnik@zd-ravne.si V Črni smo prisotni tudi na prireditvah in dogodkih, sodelujemo z Društvom diabetikov Mežiške doline, Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, veseli pa bi bili pobude tudi ostalih društev, da se vam pridružimo na vaših aktivnostih in vam predstavimo preventivne programe ter ponudimo spodbudno besedo. Na voljo sta vam svetovanje in pomoč pri sodelovanju, izbira pa je seveda vaša.

Model debelega črevesja, prikazan na Turističnem tednu v Črni.

SKUPAJ ODKRIVAJMO SLADKORNO

Sladkorna bolezen tipa 2 se pogosto pojavi tiho – brez bolečin in brez jasnih opozoril. Ljudje zanjo morda niti ne vedo – dokler se ne pojavijo zapleti.

Kakšne so prednosti zgodaj odkrite sladkorne bolezni tipa 2?

Prav zaradi pogosto tihega poteka je diagnoza lahko pozna in nanjo opozorijo šele kronični zapleti. Tudi zaradi teh je zgodnje odkritje sladkorne bolezni tipa 2 izjemnega pomena. Tako namreč lahko:

- izrazito upočasnimo napredovanje bolezni,
- bistveno zmanjšamo tveganje za zaplete (bolezni srca in ožilja, okvare oči, ledvic in živcev)
- ter izboljšamo kakovost življenja.

Pri zgodnjem odkritju predstopenj sladkorne bolezni tipa 2 (mejna bazalna glikemija in motena toleranca za glukozo) pa bolezen lahko celo preprečimo ali odložimo na poznejše življenjsko obdobje.

Zgodaj odkrita, lažje obvladana. Sladkorna.

Vaše tveganje za sladkorno bolezen?

Rešite vprašalnik.

Kolikšna je verjetnost, da imate sladkorno bolezen, oziroma ali je pri vas tveganje zanjo večje, lahko ugotovite sami – in sicer z reševanjem vprašalnika **FINDRISK**. Če zberete 15 točk ali več, je priporočljivo obiskati osebne zdravnika in opraviti testiranje krvnega sladkorja.

Za koga je testiranje še zlasti priporočljivo?

Poleg oseb, ki ob reševanju vprašalnika FINDRISK zberejo 15 točk ali več, je testiranje krvnega sladkorja še zlasti priporočljivo tudi za osebe s predstopenjama sladkorne bolezni:

- motena toleranca za glukozo (MTG) in
- mejna bazalna glikemija (zvišana raven glukoze na tešče).

Ob morebitnih značilnih znakih (čezmerna žeja, pogosto uriniranje, utrujenost, nepojasnjeno hujšanje, zamegljen vid) ali dejavnikih tveganja preverite pri svojem zdravniku, **ali** oziroma **kdaj** je bila nazadnje opravljena laboratorijska preiskava krvi in kaj izmerjena vrednost za vas pomeni – tako glede morebitne sladkorne bolezni kot tudi tveganja za njen razvoj.

Testiranje krvnega sladkorja je sicer preprosta preiskava, opravljena iz vzorca krvi, vzetega dopoldne in na tešče (vsaj 8 ur). Normalna vrednost je do 6,0 mmol/l.

Če veš, lahko ukrepaš. Preveri sladkor.

Večje tveganje za sladkorno bolezen tipa 2 imajo tisti s predstopenjama sladkorne bolezni ter:

- osebe, starejše od 45 let,
- osebe s čezmerno telesno težo ali debelostjo,
- tisti, ki imajo sladkorno bolezen v ožji družini,
- osebe, ki so premalo telesno dejavne,
- ljudje z visokim krvnim tlakom ali zvišanimi maščobami v krvi,
- ženske, ki so imele sladkorno bolezen v nosečnosti, ali je otrok ob porodu tehtal več kot 4 kg.

Več informacij na: <https://skupajzazdravje.si/izpostavljeno/imate-sladkorno-bolezen-tipa-2-preverite/>

Pilotni projekt **Skupaj odkrivajmo sladkorno**, ki ga vodi Nacionalni inštitut za javno zdravje, je nastal v okviru evropskega projekta JACARDI. Predstavlja podporo implementaciji Državnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni 2020–2030 in njegovih akcijskih načrtov. Projekt sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za zdravje, in EU prek programa EU4Health 2021–2027 v okviru Pogodbe o sodelovanju, št. 101126953.

in njegovih akcijskih načrtov. Projekt sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za zdravje, in EU prek programa EU4Health 2021–2027 v okviru Pogodbe o sodelovanju, št. 101126953.

O ŽIVLJENJU

V življenju srečamo mnogo ljudi – nekatere kot darilo, druge kot lekcijo. A med njimi so tudi taki, ki nas skoraj neopazno odmikajo od poti, ki jo naša duša že od nekdaj pozna. To ni kazen in ni naključje. Gre za preizkus, ki preverja, ali slišimo svoj notranji glas, ali dovolimo, da ga preglasijo potrebe drugih. Vsaka duša pride na svet z namenom, z darom, ki ga mora izraziti. A ko vstopijo v naša življenja ljudje, ki si ne želijo biti usklajeni z našo energijo, se začne počasno odmikanje. Njihova pričakovanja, strahovi, dvomi in navade se prilepijo na naš energijski prostor. Čeprav težko, se počasi začnemo prilagajati, zmanjševati, utišati, saj začnemo dvomiti v svoj uspeh in v svojo pot, pričnemo ugašati. In če predolgo bivamo v energiji, ki ni naša, se naša notranja svetloba začne dušiti, utrip duše pa oslabi. Napačni ljudje ne povzročijo kaosa zato, ker bi bili slabi – temveč zato, ker vibrirajo na drugačen način. Prvi znak, da nekdo ni pravi za nas, je preprost: ob njem pozabimo, kdo smo. Nehamo sanjati. Nehamo čutiti. Naše telo postane težko, misli megleno razpršene, navdih se umakne v tišino. To sem v preteklosti velikokrat doživela in se mi v starosti večkrat ponovi.

Ko stopimo stran od takih ljudi, se zgodi nekaj skoraj čudežnega – naenkrat začutimo jasnost, kot bi se v nas ponovno prižgala svetilka, kot da bi duša zadihala. Duša se vedno odzove, ko smo z ljudmi, ki nas vidijo, čutijo in spoštujejo. Ob pravih ljudeh se razcvetimo, ob napačnih pa ovenimo. Največji duhovni korak se zgodi, ko izberemo sebe. Ko si dovolimo, da gremo tja, kamor nas kliče notranji glas – tudi če to pomeni, da gremo sami, kajti dušno poslanstvo nikoli ni izgubljeno, le čaka, da se vrnemo k njemu. To se mi je velikokrat zgodilo; umaknila sem se in čeprav sem čutila v sebi še veliko energije in potenciala, sem začela iskati nov izziv in ga navadno tudi našla.

O STAROSTI

Starost je za mnoge hudo breme, saj se bolezni množijo, razum peša, noge odpovedujejo ... Veliko besed je zadnje čase namenjenih njihovi oskrbi, varnim stanovanjem, službam za pomoč na stara leta ... Vse je več ali manj dosegljivo po elektronski pošti. Zanima me, ali se tisti, ki snujejo pomoč za starejše, zavedajo, da nas je veliko takih, ki ne obvladamo računalnika in nimamo pametnega telefona. Smo generacija, ki ni vajena tovrstnega komuniciranja in nima potrebnega znanja za izpolnjevanje različnih vprašalnikov, zato brez pogovora po telefonu in osebnih stikov ne gre. Kako do informacij o pomoči in kdo jih lahko pridobi? Kdo odloča, kakšno pomoč kdo

potrebuje, koliko ur na dan, teden ...? Kdo mu določi skrbnika in kdo odredi, da mora v dom za ostarele, če je starostnik še samooskrben? Kakšne so njegove možnosti samoodločanja,

če potrebuje pomoč samo za nekaj dni, ur ali samo prevoz do banke, doktorja, zobarja, frizerja, v trgovino? Vprašanj je veliko in še več, ko začutiš nemoč in se sprašuješ, komu si v breme. Brez razumevanja starostnikov in poznavanja njihovih potreb, želja in zmožnosti pač ne gre. Tega bi se morali zavedati tudi na Ministrstvu za solidarno prihodnost, v Društvu upokojencev in na Občini.

Mednarodni dan starejših kot opomin, da družba, ki pozabi na svoje seniorje, pozablja nase. Da vsako leto 1. oktobra zaznamujemo mednarodni dan starejših, tega nikoli nisem občutila, pa čeprav so ga Združeni narodi razglasili že leta 1990. To je dan, ko se svet osredotoči na dosežke, prispevke in neprecenljive izkušnje, ki jih starejši prinašajo v družbo. Hkrati je to priložnost, da se kot družba tudi v malih krajih ozremo na izzive, s katerimi se soočamo starejši, in poudarimo njihov prispevek ali dosežek ne glede na starost. Svet se stara, življenjska doba se daljša, kar prinaša odgovornosti in tudi priložnosti, kajti staranje ni več obrobna tema, ampak osrednje vprašanje prihodnosti. Podaljševanje življenjske dobe je eden največjih dosežkov človeštva. Naša naloga je, da ta dodatna leta napolnimo s kakovostjo, dostojanstvom in priložnostmi. Mednarodni dan starejših nas opominja, da moramo graditi družbo za vse generacije – družbo, v kateri medgeneracijsko sodelovanje ni le fraza, ampak vsakdanja praksa. Pa začnimo z našimi srečanji, ko si močno zaželimo, da nas z odra pozdravijo cicibani in šolarji, kot še nedavno nazaj. To pomeni preprečevanje osamljenosti in revščine ter ustvarjati okolje, v katerem lahko starejši svoje znanje in izkušnje delijo z mlajšimi in obratno. Da lepote naše lepo okrašene Črne ne vidimo in doživimo, to čutimo predvsem tisti, ki si sprehoda ne moremo privoščiti. Praznujmo torej modrost, ki jo prinašajo leta, in se zavežimo, da bomo ustvarili svet, v katerem bo vsako življenjsko obdobje cenjeno, eni in drugi pa srečni. Še to bi rada rekla, da sem srečna, ker se domovi za starejše hitro gradijo, prepričana pa sem, da zidovi še tako lepega doma brez kadra za nas ne bodo skrbeli. Zato bo država morala prepoznati težo teh poklicev in da je skrb za starejše častno in nujno delo. Pri delu s starejšimi je topla beseda vredna več kot karkoli drugega, in to je izziv, s katerim se soočamo.

MOTO ZA DOLGO ŽIVLJENJE

(nasveti zelo zelo stare gospe)

Ne vtikaj se v zadeve drugih, ker te ne zadevajo.

Imej se rad, tako bodo imeli tudi drugi tebe radi.

Veliko se gibaj, pa čeprav v postelji.

Hrano dobro prežveči, čeprav s tretjimi zobmi.

Beri le tisto, kar te ne bo vznemirilo,

malo glej televizijo.

Pogovarjaj se z mlajšimi ljudmi.
 Poslušaj glasbo in petje in poj zraven.
 Pojdi med ljudi, če moreš in dokler moreš,
 potem jih povabi.
 Včasih popij kozarček vina, to daje moč in barvo licem.
 Starati se – a tudi truditi se, da bi ostali mladi –
 s starostno zrelostjo postanemo mlajši,
 četudi leta tečejo.

Vir: od tu in tam ...
 Lenčka Ošlak

ZAHVALA ŽUPANJI IN OBČINI ČRNA

Spoštovana županja!

Letos bom dopolnil 95 let. V zadnjem času sem večkrat potreboval prevoz k zdravniku v Maribor in Slovenj Gradec. Vedno mi je bil na razpolago občinski prevoz in prijazen voznik Branko Lepičnik. Vsem sem za pomoč zelo hvaležen. Obenem se županji mag. Romani Lesjak zahvaljujem tudi zato, ker mi je pomagala urediti, da lahko volitve opravim doma.

Za starejšega človeka so neprecenljive vse oblike pomoči v kraju, kjer bivaš, še posebej pa prijaznost, ki si je deležen, in občutek, da nisi pozabljen.

Hvala in vse dobro vsem!

Ladislav Fajmut

NASVETI

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

KAKO RAVNATI, ČE OPAZITE MEDVEDA?

- DA MEDVEDA NE PRESENETIMO, OPOZARJAMO NASE.**
 V gozdu z glasom opozarjamo nase, še posebej pri prehodu skozi gosto vegetacijo in na nepreglednem območju.
- ČE OPAZIMO MEDVEDA, SE MU NE PŘIBLIŽAMO.**
 Počasi in tiho se umaknemo v smeri svojega prihoda in pustimo medvedu prostor za nadaljevanje poti.
- ČE MEDVED NAPADE, POSKUŠAJMO OSTATI MIRNI.**
 Medved večinoma izvede lažni napad brez fizičnega stika, da prestraši vsiljivca. Strokovnjaki svetujejo, da se predno pride do kontakta, uležemo na tla z obrazom navzdol in z rokami zaščitimo vrat.
- MEDVEDA NE HRANIMO.**
 S hranjenjem povzročimo, da se medved navaja na človeka. Tak medved je lahko nevaren in ga je treba v izjemnih primerih usmrtiti. S premišljenim ravnanjem lahko ljudje prispevamo k ohranjanju medvedov.
- PSA IMEJMO NA POVODCU**
 Medved, razdražen zaradi srečanja s prosto spuščeniim psom, bo praviloma sledil psu, ki bo zavetje poskal pri nas. Psa imejmo na povodcu in se tako izognimo srečanju z rjavim medvedom.

VEČ INFORMACIJ: **Pomembni kontakti:**
 ☎ 112 - Klic v sili
 📍 služba za varnost - upravljanje o
 📍 upravljanje z medvedom, volkom, lisom
 📍 služba za varnost - prijava opazanja
 📍 medveda, volka, lisa

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

KAKO UKREPATI, KO NALETIMO NA RJAVEGA MEDVEDA

navodila za javnost o varnem ravnanju v primeru ogroženosti

KDAJ STA OGRÖŽENA ZDRAVJE ALI VARNOST LJUDI ZARADI MEDVEDA?

- 👤 Žival je napadla človeka.
- 🚗 Žival se giblje po naselju.
- 🚗 Žival je poškodovana v prometni nesreči.

KAKO UKREPATI?

V primeru ogroženosti — ob pojavu medveda v naselju ali njegovi bližini svoje opažanje prijavite v aplikacijo MedvedoFON na www.narcis.gov.si

medvedoFON

ALI

v izjemnih okoliščinah, če ste vi oziroma druga oseba poškodovana v napadu ali je medved poškodovan v prometni nesreči, takoj pokličite na Center za obveščanje 112.

112

VEČ INFORMACIJ: **Pomembni kontakti:**
 ☎ 112 - Klic v sili
 📍 služba za varnost - upravljanje o
 📍 upravljanje z medvedom, volkom, lisom
 📍 služba za varnost - prijava opazanja
 📍 medveda, volka, lisa

PETROV KOT(L)IČEK

KROMPIRJEVE JEDI

Krompirjeve palačinke

50 dag krompirja
2 jajci
2 žlici moke
2 žlici kisle smetane
15 dag naribanega sira
sol, poper, maščoba za pečenje
Surov krompir tanko naribamo, z rokami ožmemo, zmešamo z drugimi sestavinami in spečemo.

Krompirjeva pita

50 dag krompirja
2 rumenjaka
10 dag moke
5 dag koruznega zdroba
sol
5 dag jedilnega škroba
2 žlici kisle smetane

Krompir skuhamo, olupimo, pretlačimo in dobro pregnetemo z drugimi sestavinami. Testo razpolovimo in vsak del posebej razvaljamo v velikosti pekača. Prvo polovico položimo v pomaščen pekač, obložimo z različnimi nadevi in prekrijemo z drugo polovico, ki jo med pečenjem potresemo s koščki masla. Pečemo 50 minut pri 200 stopinjah C. Nadevi: skutov z zelenjavo (peteršilj, česen), gobe, bučke, jajčevci, špinača.

Krompirjeva ušesa (Angela Štajner)

30 dag bele moke
8 dag sladkorja
1 žlica likerja
5 dag surovega masla ali margarine
20 dag kuhanega in pretlačenega krompirja
1 jajce
marmelada

Zamesiš testo, ga razvaljaš in razrežeš na kvadrate ali trikotnike. Na vsak kvadrat daš marmelado, poljubno zaviješ in daš v pečico. Ko je pečeno, potreseš z mletim sladkorjem.

Dober tek.
Peter Lenče

				ČC	ZATIK, ZAMASEK	PRECEDENS		OVČJI SAMEC	TOČILNA MIZA	FILM. IGRALKA SOMMER	BALERINA MLAKAR		
				ZDRAVKO POČIVALŠEK			SLO. ATLET DARKO REKA V AZIJI			E			
				GOROVJE V INDIJI						L			
				DELAVKA NA TERENU						K			
				PRAZNIK DELA						E			
IKO	AMER. VESOLJ. AGENCIJA	KOVINSKI BAROMETER	KOZAREC ZA PIVO										
SPEVNA MELODIJA		A			DELAVSKI SVET								
BOLGARSKA ATLETIČNA NUNEVA		N			JAPONSKI DENAR		JEZERO V ETIOPIJI						
USEDLINA		E											
GORSTVO V MJANMARU		R			ANDREJ POTOČNIK							BIBLIJSKI OČAK	SKUPINA VZH. EVROPSKIH NARODOV
	SLO. PESNIK JOŽE	O			MALI OGLAS								
	TALIJ				POMOŽNI DUHOVNIK								
REDKO MOŠKO IME		I			SLO. SKLADATELJ LUKA								
MESTO V LOMBARDIJI		D			ALPE ADRIA		POLITIK ŠEŠERKO			POLET			
					VRSTA ŽITA		GLASBENIK HENDRIX						
									VINKO ERJAVC				
										VEK, DOBA			
				JANEZ LUPŠA				VZORNIK					
				NEKD. NEMŠKI NOGOMETAS CRISTOPH				HOKEJIST ŽAN			ŽENSKI OSEBNI ZAIMEK		
AMER. INŠTITUT ZA STANDARDE							KRAJ V DALMACIJI						

Križanko sestavil: Ivan Kos

ČRJANSKE CAJTNGE, informativno krajevno glasilo, izdaja Občina Črna na Koroškem.

Uredniški odbor: odgovorna urednica in lektorica Irena Greiner; odbor: Irena Nagernik, Terezija Napečnik, Gvido Jančar.

Tisk in oblikovanje: SIJ ZIP center d.o.o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem | Naklada: 1400 izvodov, april 2026.